

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Bc. Patrik Kokoška

2010

Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky

Študijný program:

Aplikovaná etika – etická expertíza a etické poradenstvo

Etika v práci policajta

Záverečná práca magisterského štúdia

Školiteľ:

RNDr. Alena Minárová, PhD.

Autor:

Bc. Patrik Kokoška

2010

ABSTRAKT

KOKOŠKA, Patrik: Etika v práci policajta. [Diplomová práca] Patrik Kokoška : Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta: Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky. Školiteľ: RNDr. Alena Minárová, PhD. Stupeň: magister. FF UKF, 2010, 63 s.

Hlavnou témou diplomovej práce je etika v práci policajta. Cieľom práce je poukázať na dôležitosť policajnej práce, najmä však na potrebu jej správneho výkonu, a tiež hrozby a možnosti tohto povolania.

Diplomová práca má teoretický charakter a je štruktúrovaná do ôsmich samostatných kapitol. Prvá kapitola je úvodnou kapitolou a ponúka výklad základných termínov, ktoré sú obsiahnuté v samotnej práci. Dôraz kladie na význam slova etika, rozdelenie etiky a poukazuje na dôležitosť spojenia slobody, spravodlivosti a zodpovednosti, a tiež výchovy od ktorej sa odvíja celková existencia človeka. Druhá kapitola približuje postup aplikovania etických princípov v práci bezpečnostných služieb. Uvádza tiež hlavné zásady policajnej etiky, etický kódex ako i význam povolania policajta, a to vo vzťahu k spoločnosti a naopak. Opisuje dôležitosť a význam bezpečnosti v 21. storočí a podstatu medzinárodnej bezpečnosti. Tretia kapitola popisuje politickú etiku, definuje hodnota moci a jej používanie, a zneužívanie moci. Záver práce podrobne opisuje prácu Európskeho policajného úradu, ústavné postavenie a ochrana národnostných menšín a etnických skupín v SR a to z dôvodu návaznosti na praktickú časť práce. Štvrtá kapitola sa zameriava na zhrnutie postupnosti pri vypracovávaní práce. Opisuje metodológiu a procedúry použité vo výskume a zdôvodnenie výberu použitej literatúry. Piata kapitola interpretuje výsledky, ktoré sú tlmočené na základe skutočností. Odráža situáciu na útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove, a tým aj význam policajnej etiky vo vzťahu k etnickým skupinám. Následne šiesta kapitola obsahuje nami interpretované vyhodnotenie a odporúčania. Siedma kapitola je záverečnou časťou práce, v ktorej sú zhrnuté všetky autorove myšlienky a názory, najmä však fakty, ktoré jednoznačne zdôvodňujú hodnotu, ako i nebezpečenstvo policajnej práce, a tým aj jej etiky. Prácu dopĺňa zoznam použitej literatúry, ktorý dotvára komplex riešenej problematiky.

Kľúčové slová: Policajná etika. Policajná práca. Bezpečnosť. Spravodlivosť. Zodpovednosť.

ABSTRACT

KOKOŠKA, Patrik: Ethics in police operation. [Diploma thesis] Patrik Kokoška : Constantine The Philosopher University in Nitra, Faculty of Arts: Department of General and Applied Ethics. Supervisor of the diploma thesis: RNDr. Alena Minárová, PhD. Degree: Master. FF UKF, 2010, 63. s.

The main topic of the final project is called "Ethics in police operation". The purpose of the project was to highlight the importance of police work, especially the need of its correct execution, threats, and opportunities of this profession. The final project has the theoretical character and it is divided into eight separate chapters. The introductory chapter points out the interpretation of some fundamental terms and emphasizes the meaning of the word ethics. The author briefly characterizes the particular separation of ethics and highlights the importance of connection and freedom, justice and responsibility, and education which is derived from the whole existence of human beings. The second chapter explains the process of applying ethical principles in the work of security services. It also introduces the main principles of police ethics, code of ethics, the importance of the police profession, and also in relation to society. Moreover, it describes the importance and significance of security in twenty-first century as well as the nature of international security. The third chapter describes the political ethics. Then, it defines the value of power, its use and the misuse of power. Then the project describes the work of European Police Office, constitutional status, protection of national minorities and ethnic groups in Slovakia in detail, since it is closely related to the practical part. The fourth chapter focuses on a summary of the sequence. It describes the methodology and procedures used in the research. The fifth chapter interprets the results. This chapter also reflects the situation in police detention for foreigners in Medved'ov and hence the importance of police ethics in relation to ethnic groups. The sixth chapter contains the ratings and recommendations. The seventh chapter is the final part of the project, which summarizes all the author's ideas and opinions, especially the facts which particularly justify the value, as well as the danger of police work, and thus its ethics. The project is supported by the list of literature, which fulfill the complex of the whole discussed topic.

Keywords: Police ethics. Police work. Security. Justice. Responsibility.

OBSAH

ÚVOD	7
1 ETIKA	8
1.1 Definícia pojmu.....	8
1.2 Normy vo vzťahu etika a policajná práca.....	9
1.3 Etika a výchova.....	12
2 Etika v policajnej práci	15
2.1 Etické vzdelávanie polície.....	17
2.2 Normy policajnej etiky.....	20
2.3 Bezpečnosť v 21. storočí.....	22
2.4 Medzinárodná bezpečnosť.....	24
2.5 Zneužitie moci	26
2.6 Ústavnoprávne postavenie a ochrana národnostných menšín a etnických skupín v Slovenskej republike	27
2.7 Európsky policajný úrad	29
3 METODOLÓGIA A PROCEDÚRY POUŽITÉ VO VÝSKUME	32
3.1 Prehľad použitej literatúry v empirickej časti práce	32
4 PRAKTICKÁ ČASŤ	33
4.1 Etika policajta vo vzťahu k etnickým skupinám.....	45
4.2 Etika na útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove.....	48
5 DISKUSIA, VYHODNOTENIE, ODPORÚČANIA PRE PRAX	50
5.1 Diskusia.....	50
5.2 Vyhodnotenie činnosti útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove	50
5.3 Odporúčania pre prax.....	51
6 ZÁVER	53
7 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	55
8 PRÍLOHY	58

ÚVOD

V diplomovej práci sa budeme zaoberať problematikou policajnej etiky. Mnoho ľudí si neuvedomuje dôležitosť tejto problematiky, pritom je však potrebné poznamenať, že je súčasťou nášho života. Mnohým z nás je táto téma blízka, iným vzdialenejšia a mnohokrát o ňu prejavíme záujem až v prípade, ak sa nás bytostne dotýka alebo sa dotýka osoby, ktorá je nám blízka. Sme spoločenskými bytosťami, pre ktoré predstavuje policajná práca miestami aktuálnu tematiku, a to v situáciách, kedy sa s ňou stretávame. Pri takýchto osobných stretnutiach, najmä počas dopravných akcií a kontrol, prípadne pri stretnutiach, ku ktorým dochádza pri činoch a skutkoch, ktoré sú v rozpore so zákonom, pozorujeme mentalitu, prejav, prístup ako i etiku policajta. Práve v týchto prípadoch prichádza k rozhovorom, ktoré väčšinou prácu policajtov kritizujú. Často je napokon ich práca vnímaná len v situáciách, kedy ovplyvňuje ďalšie pôsobenie človeka. Aby sme však boli korektní, je dôležité uviesť, že existujú prípady, ktoré jednoznačne potvrdzujú neférovosť a zaujatosť zo strany niektorých policajtov.

Úlohou a poslaním polície je ochrana ľudských práv. Na jednej strane polícia dohliada na dodržiavanie ľudských práv v spoločnosti medzi občanmi, na druhej strane vykonáva služobné činnosti tak, aby do týchto ľudských práv občanov zasahovala len minimálne v nevyhnutných prípadoch počas nevyhnutného času. Dôležitosť dodržiavania ľudských práv a etického správania je práve preto najdôležitejšia v práci polície, ktorá má právo ľudské práva obmedzovať. Cieľom práce bude uviesť práve tie kritériá a postupnosť, ktorou sa musia riadiť, miestami i napriek tomu, že sa s ňou nezhodujú, je však v prospech občanov, napokon ich úlohou je chrániť práve ich a celý náš štát. Preto sme si v práci stanovili nasledovné ciele:

1. Teoreticky zosumarizovať problematiku a zložitosť policajnej práce, dôležitosť policajnej etiky, ktoré na úspešné fungovanie a výkon policajnej práce vplývajú.
2. Z abstraktnej a teoretickej reflexie prejdeme následne do praktického skúmania, kde sa zameriavame na analýzu správnosti a postupnosti policajnej práce na jednom z policajných oddelení.

Policajná práca pre nás predstavovala množstvo doteraz nezodpovedaných otázok. Táto práca nás však s jej fungovaním zblížila, a tým i hodnotu ich poslania priblížila, postupne sa naše ciele začali naplňovať, čo nás posúva ďalej a pomáha nám pracovať na práci so stopercentným nasadením.

1 ETIKA

Každá ľudská činnosť sa riadi určitými pravidlami a normami, ktoré sú stanovené v podobe zákonov a nariadení danej spoločnosti. Medzi všeobecne uznávané pravidlá patria aj etické normy a zásady, ktoré upravujú konanie a správanie ľudí v rozličných životných situáciách a sociálnych skupinách.

1.1 Definícia pojmu

Etika predstavuje filozofickú disciplínu, skúmajúcu morálku alebo morálne konanie, a tiež jeho normy. Pojem etika pochádza z gréckeho slova *ethos*, ktorého vyjadrením môže byť povahový rys, zvyk, či obyčaj, ďalej spôsob myslenia, ale aj postoje jednotlivcov a skupín. Ľudia si vytvorili etiku ako nástroj na skúmanie toho, čo je pre nich v praktickom živote to najdôležitejšie, práve na skúmanie morálky.

Základnými podmienkami etiky sú nezávislosť, dobrovoľnosť a sloboda (morálna voľba). Ak je človek slobodný, má možnosť voľby (výberu) svojho správania. S tým je úzko spojená aj zodpovednosť za vhodnosť (primeranosť) tohto správania. Hlavnou kategóriou etiky je povinnosť. Predstavuje čosi, čo môžeme, ale nemusíme urobiť. Potom však musíme rátať s tým, že nás spoločnosť odsúdi odmietnutím verejnou mienkou, ktorá odráža názory a postoje prevládajúce v danej spoločnosti, prípadne vylúčením z radov určitého stavu alebo skupiny.

Ďalšími dôležitými kategóriami v systéme etiky sú česť, dôstojnosť a svedomie. Česť predstavuje spôsob a kvalitu plnenia morálnych záväzkov a požiadaviek. Dôstojnosť odráža osobnosť človeka, vzťah človeka k sebe a vzťah spoločnosti k nemu. Svedomie je vlastne formou sebahodnotenia.

Najvšeobecnejšími pojmami v morálnom hodnotení sú dobro a zlo. Vystupujú v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. V etike ich využívame pri hodnotení a regulovaní medziľudských vzťahov. Etika sa riadi aj princípmi čestnosti a svedomitosti. Čestnosť v sebe spája poctivosť, pravdivosť, otvorenosť, odmietnutie lži, ale aj kritickosť k sebe samému ajk iným. Svedomitosť predstavuje disciplinovaný a dôsledný prístup k plneniu.

K ďalším pojmom etiky patrí morálka, ktorú je možné charakterizovať ako spoločenský jav odrážajúci medziľudské vzťahy, ale i ľudskú činnosť, a to z pohľadu ako dobra i zla. A práve etika je teóriou morálky a mravnosti, nositeľkou ľudských vlastností, súhrnom všetkých kladných hodnôt. Tým nám pomáha vyhnúť sa zlému správaniu, napokon kto sa neriadi morálnymi zásadami, je nielen ľahostajným človekom, ale i osobou, ktorej

nezáleží ako na svojej osobnosti, tak ani na vlastnej povesti, teda nemá úctu ako k sebe ani k iným.

V tomto kontexte je potrebné spomenúť ľahostajnosť, ktorá má svoje korene už vo výchove. Túto ľahostajnosť, resp. postoj k nej je už v dospelosti skutočne ťažké zmeniť. Mierou morálky v spoločnosti je mravnosť, s ktorou sa spája i vývoj spoločnosti. Práve týmto vývojom dochádza i k zmenám požiadaviek na mravnosť. Ako príklad by bolo možné uviesť dnešok v porovnaní s barokom. Znamená to, že úlohou etiky je skúmať vzťahy ľudí k iným ľuďom, ich vzťahy k spoločnosti, ako i vzťah k sebe samému, pričom je jej úlohou tiež poskytovanie praktických návodov na správanie i konanie ľudí ako v súkromnom, tiež pracovnom ako aj verejnom živote (Vajda, 2004, s. 76). Vychádza sa z toho, čo je, teda z pohľadu toho, čo by malo byť v ľudskom správaní a konaní, pričom konflikt medzi tým čo je a tým, čo by malo byť sa opisuje ako špecifický morálny konflikt.

Samostatná etická, a teda morálna činnosť sa vyznačuje prítomnosťou morálneho výberu, slobodnej voľby, aj dobrovoľnosťou konania, napokon, dobrovoľnosť ako i sloboda reprezentujú základné podmienky morálky. Z toho vyplýva, a potvrdzuje to aj prax, že etika nemôže rozhodnúť za nikoho, ako sa má v danej situácii správať, nakoľko to záleží v skutočnosti od nás samých. Je to vec osobnej slobodnej voľby. Poznanie hodnotových stupní však nám ľuďom umožní nielen byť uvážlivejšími, ale tiež zachovať zodpovednejší postoj v konkrétnej situácii v živote (Vajda, 2004, s. 63). Treba poznamenať, že etika je predovšetkým metódou myslenia, preto ona síce ponúka možnosti, avšak za nás nerozhoduje.

V súvislosti s etikou sa objavujú i ďalšie kategórie. Sú to kategórie, ktoré majú v systéme etiky miesto, a tými sú česť, dôstojnosť a svedomie. Každá z nich plní inú funkciu, česť predstavuje spôsob i kvalitu plnenia morálnych záväzkov či požiadaviek, pričom dôstojnosť odráža osobnosť človeka, ďalej vzťah k sebe a vzťah spoločnosti k nemu, a napokon svedomie, ktoré vystupujúce v podobe samo hodnotiaceho citu. Znamená to, že je to forma hodnotenia seba samého, a to práve sebou samým. Avšak svedomitosť predstavuje rozhodnosť pri riešení jednotlivých situácií (Sičáková, Zemanovičová, 2000).

V konečnom dôsledku predstavuje etika spoločenský jav, ktorý zasahuje do všetkých oblastí ľudského života. Čo pre nás znamená, že bez etiky, ako i úcty k človeku a rešpektovaniu jeho základných práv, nemožno očakávať v živote úspech. Bez nej nie je ľudský život úplný, bez etiky by svet nebol správny ani natoľko, ako je dnes.

1.2 Normy vo vzťahu etika a policajná práca

Práca polície sa riadi určitými normami. Ako to už bolo v práci vyššie uvedené, tieto normy reprezentujú špecifické zásady a pravidlá správania policajtov. Treba tiež poznamenať, že normy pre policajnú organizáciu sú celospoločenské, a dané ústavou, zákonmi, ktoré sú obsiahnuté vo vyhláškach, vo vestníkoch a nariadeniach. Samostatne i rozkazy nadriadených sú normami policajnej organizácie, ktoré determinujú konanie, a tiež správanie jednotlivcov, s cieľom konkretizovať spôsoby konania a správania policajtov, ďalej sankcionovať ľudí, a to tých, ktorí nie sú schopní plniť požiadavky, ktoré si však vyžaduje ich funkcia (Martinská Vavrová, 2009, s. 128) .

Ako to už bolo uvedené, fungovanie právneho štátu musí byť založené na upevňovaní právnej istoty občanov, čo je ale nepredstaviteľné bez zaručenia právnej istoty príslušníkov polície. Vyžaduje si to tiež ich právnu a morálnu autoritu, ďalej akceptovateľnosť zo strany občanov, ostatných inštitúcií štátu, ba v neposlednom rade pochopenie a pomoc celej spoločnosti. Je pochopiteľné tiež, že polícia musí mať v spoločnosti svoju autoritu. Napokon, znížená autorita, prípadne celková strata autority by mohla viesť k úbytku dôležitých vlastností, a to nielen profesionality a zákonnosti, ale aj nestrannosti, a tiež morálnej kvality. Treba však poznamenať, že vyššie uvedené vlastnosti nie je možné reštaurovať prijatím zákona, napokon obyvatelia štátu nepristúpia k zmene svojho kritického názoru na prípadné nedostatky vydaním nového právneho predpisu. A to je aj pochopiteľné, veď treba uznať, že my ľudia ako i náš celý štát potrebujeme políciu. Políciu fungujúcu na základe právneho režimu (Spurný, Matoušková, 2005, s. 96). A práve na tieto myšlienky je vhodné nadviazať, ďalšiu dôležitú súčasť policajnej práce, etiku a morálku, ktoré súvisia s prioritným princípom morálky policajta, a to teda so spravodlivosťou, ďalej rešpektovaním zákonov našej spoločnosti. Tie ohraničujú správanie a konanie, pričom je dôležité bezpodmienečne, a to v každej situácii rešpektovať spravodlivosť a zákony. To však platí i v súkromnom živote (Sahúl, 2010).

Sloboda predstavuje možnosť rozhodnúť sa, i napriek častému výskytu vonkajších a vnútorných obmedzení. Úplné obmedzenie človeka je však nemožné, je možné ju však zúžiť. Etika sa zaoberá i morálnou hodnotou, ktorá hovorí o: Slobode vôle – predstavuje schopnosť prijímať rozhodnutia. Slobode voľby – predstavuje možnosť človeka urobiť to, čo považuje za dobré alebo spravodlivé (Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva, 2009).

Ako je nám to už známe, v dnešnom svete je žiaľ prirodzené, že existujú prekážky, ktoré nám sťažujú slobodné rozhodovanie, z čoho vyplýva, že ani naše konanie a správanie nie je v danej situácii interpretovateľné ako dobrovoľné, a to z dôvodu prekážok deliteľných na:

Situačné ktorými môžu byť napríklad vášeň, násilie a iné.

Trvalé prekážky môže reprezentovať duševná porucha, nemoc a iné (Jankovský, 2003, s. 189) Sloboda má rôzne formy delenia, ktoré predstavuje: Občianska sloboda ktorá znamená, že ani štát, ani žiadna organizácia či osoby nemôžu zasahovať do vymedzenej sféry, a teda života jednotlivcov, a teda ani ohroziť ich súkromie, bezpečnosť a iné.

Osobná sloboda predstavuje voľný, nikým a ničím neobmedzený pohyb človeka.

Ekonomická sloboda je typ slobody ktorý je práve o ľuďoch, a teda o ich možnostiach ako dosiahnuť svoje vytýčené ciele a naplniť ich, a tým uspokojiť svoje potreby.

Politická sloboda je zameraná tiež na ľudí, a teda je možnosťou pre človeka realizovať svoje vytýčené zámery, a to v rámci spoločnosti (Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva, 2009).

Spravodlivosť. Spravodlivosť chápe väčšina z nás ako rovnosť. Je však potrebné si ju nemýliť s rovnosťstvom, a to z dôvodu, že medzi slobodou a rovnosťou existuje rozpor. Rozpor, ktorý spočíva v rozvoji osobnej slobody, a tá vytvára vo väčšine prípadov neželanú nerovnosť.

Ako uvádza vo svojej knihe Korený (2000) spravodlivosť sa posudzuje na základe dvoch konceptov, ktorými sú: Liberálny koncept – predstavuje spravodlivosť, ktorá vystupuje ako opravná. Sociálny koncept – na základe tohto konceptu sa spravodlivosť chápe ako distribúcia, čoho opakom je redistribučná spravodlivosť, ktorá si zakladá na princípe spravodlivej odplaty . Práve so slobodou sa spája i zodpovednosť a svedomie.

Zodpovednosť. Zodpovednosť rozdeľujeme na právnu ktorá predstavuje povinnosť znášať následky za porušenie, alebo na druhej strane neplnenie právnej povinnosti. Môže byť legálna a spoločenská. Politickú ktorá predstavuje povinnosť znášať následky za porušenie, alebo na druhej strane neplnenie politickej povinnosti. Morálnu ktorá viaže človeka za všetky jeho skutky, a to i skutky dobré či zlé, vnútorné a vonkajšie, a tiež za následky týchto skutkov. Zodpovednosť sa spája i s dôverou a etikou, nakoľko tvoria kľúčové hodnoty pre našu úspešnú existenciu (Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva, 2009).

Svedomie. Svedomie zakúšame ako zvláštne morálne „zariadenie“ v nás, ktoré nám prikazuje niečo vykonať, alebo od toho upustiť. Podľa toho môžeme svedomie najprv charakterizovať ako normatívnu inštanciu pozostávajúcu z príkazov a zákazov, podľa ktorých máme konať, aj keď nie vždy tak aj fakticky konáme (Korený, 2008, s.15).

1.3 Etika a výchova

Výchova v kontexte špecifickej cieľavedomej činnosti má spoločensko-historický charakter, ktorá nielen vznikla, ale sa tiež vyvíja neustálym vývojom ľudskej spoločnosti, a to znamená s rozvojom i diferenciaciou ako pracovných, tak i výrobných činností. Postupne ako dochádzalo k stálemu rozvoju jazyka a písma sa i výchova stávala nielen zvláštnou, ale i špecializovanou oblasťou spoločenskej činnosti (Kompoltová, 2005, s. 9). Napokon, aká je ekonomická štruktúra a úroveň, či politické zriadenie, presne definuje danú spoločnosť a jej pôsobenie. Dnes existuje nespočetné množstvo výchovných modelov i koncepcií. I pedagogika sa samostatne snaží opísať ich charakteristické črty a následne poukázať na najväčšie odlišnosti v rámci ich pôsobenia. Vytýčiť jeden, a to ideálny výchovný model je nemožné, i keď je na teoretickej rovine možné uviesť práve tie charakteristiky výchovného pôsobenia, ktoré by bezpodmienečne zaručili najlepšie výsledky. Na druhej strane je však potrebné sledovať i rozmanitosť svetonázorov, a tiež životných filozofií, na základe ktorých nie je možné vytýčiť jednu z koncepcií za najideálnejšiu. Na základe sledovania a štúdií mnohých autorov bolo preukázané, že vychádzajúc z požiadaviek demokratickej spoločnosti je až nemožné určiť jedinou, a to najlepšiu koncepciu výchovy. Počas výskumov sa využíval princíp opisu i porovnávania, a to hodnôt súčasných s preferovaným vo výchove už aj v minulosti. Nie je možné tiež určiť, či sú dnes využívané koncepcie iné ako v minulosti, treba však uviesť rozdiely, ktoré sú iné ako v ponímaní hodnôt, tak i v hodnotovej orientácii doby či danej spoločnosti. Tieto rozdiely sa však neodvíjajú len od meniacej sa doby, ale i od chápania samotnej výchovy či výchovného pôsobenia dnes, teda v súčasnosti. Samostatne sa však nejednotnosť prejavuje odlišnými cieľmi, prístupom k procesu vychovávanía, tiež už v spomenutej odlišnej hodnotovej orientácii. A práve k nej sú mnohí vedení rozdielnymi predstavami, a to nielen o výchove, ale i o samotnom živote, o svete (Gogová, Kročková, Pintes, 2004, s. 28). Každý z nás ako človek je cennou a tvorivou bytosťou sveta, ktorá nachádza zmysel svojho snaženia sa a úsilia práve v plánoch smerujúcich do budúcnosti a v snahe zdokonaľovať sa. Ak by sme sa niekoho spýtali, čo je jeho základnou otázkou zmyslu života, pravdepodobne by odpovedal, že cieľ, resp. splnenie cieľa, ktorý chce a túži naplniť, dosiahnuť. K naplneniu týchto cieľov je však potrebné poznať hodnotové zameranie ukazujúce všetky cesty a smerovania, práve k úspešnému uskutočneniu ľudských ideálov a k dosiahnutiu vytýčených cieľov. Je však bezpodmienečne dôležité si pripomenúť, že človeku patrí významné miesto v spoločnosti. Z toho vyplýva, že cieľom výchovy je formovať každého človeka v celej jeho komplexnosti, a to so zameraním na všeľudské hodnoty

(Gogová, Kročková, Pintes, 2004, s. 52). Najmä mladí ľudia potrebujú životné vzory, vízie či ideály na uspokojenie svojich potrieb v živote. Potrebujú však i orientáciu na cieľové hodnoty, pretože práve v nich je vyjadrený zmysel a obsah ľudského života. A ten zmysel pre hodnoty a ideály nadobúdajú všetci mladí ľudia výchovou, ktorej cieľom je takto na prahu tretieho tisícročia, snaha formovania ľudí správnym smerom, aby z nich mohli byť plnohodnotné bytosti. Ideály výchovy predstavujúce všeobecné obrazy o človeku, resp. nositeľovi najdôležitejších hodnôt, sú podmienené a v značnej miere ovplyvňované ako sociálno-historickými podmienkami, tiež mnohými koncepciami ako i premenami spoločnosti. A práve na základe tejto rozmanitosti je možné rozlíšiť ideály výchovy na základe viacerých atribútov, akými sú napríklad vlastnosť, svetonázor, či hodnota a miesto. Cieľom každej spoločnosti je vytvoriť základný, ten najlepší ľudský ideál, ktorý by predstavoval obraz dokonalého človeka, resp. nositeľa vlastností a hodnôt potrebných pre život, a to by sa následne požadovalo v živote od každého. Treba si však pripomenúť, že v skutočnosti sú ideály ako myšlienkové predstavy o osobnosti nielen univerzálne, ale tiež abstraktné, ba dokonca sú to predstavy stvárnňujúce cestu smerovania. Ak sa čo najlepšie opíše ideál o obraze daného človeka a priblížia jeho požiadavky kvality, dosiahne sa tým u jedinca väčšia orientačná hodnota vzťahujúca sa i na orientačnú hodnotu pre výchovné ciele. V skutočnosti nie je vôbec ľahké sformulovať ideál výchovy do jednej myšlienky, napriek tomu sa na Svetovej konferencii o vzdelávaní pre všetkých, podarilo zhrnúť tie životné ciele človeka na základe hodnotovej povahy edukačného ideálu, ktoré sú potrebné ako pre biopsychický i sociálny život človeka.

Medzi tie patria nasledovné životné ciele:

- prežiť,
- plne rozvinúť svoje schopnosti,
- žiť a pracovať v dôstojnosti,
- zúčastňovať sa na rozvoji spoločnosti,
- zdokonaľiť kvalitu svojho života,
- robiť informované rozhodnutia,
- pokračovať v učení sa (Gogová, Kročková, Pintes, 2004, s. 53).

Práve tieto vyššie uvedené ciele predstavujú pre mnohých z nás akoby model životného ideálu, resp. ideálu výchovy, a to v procese celoživotného formovania ľudskej osobnosti. Pri vymedzovaní všeobecných cieľov výchovy sú vo väčšine prípadov inšpiráciou práve ideály a vízie. Tieto ciele výchovy predstavujú v tomto prípade normy činnosti danej spoločnosti, ktoré sú ňou prenášané na oblasť výchovy. Taktiež stanovujú smer výchovného

pôsobenia, ba v neposlednom rade pôsobia ako regulačné a orientačné princípy ostatných, resp. nižších cieľov. Všeobecné ciele výchovy sa však zaraďujú do kategórie cieľov vyššieho radu, v ktorých dochádza k projektovaniu kvalít osobnosti, a práve ich úlohou je sa následne výchovným pôsobením rozvíjať (Gogová, Kročková, Pintes, 2004, s. 54).

V pedagogike sa stretávame s pestrým členením cieľov, preto je úlohou učiteľov a realizátorov výchovy rozhodnúť, ktoré ciele sú vo výchove prioritné a naopak. Pre správne vymedzenie cieľov sa samozrejme kladú určité požiadavky, a to s cieľom rozvoja cieľových kvalít osobnosti a zabezpečenia očakávaného správania žiakov.

Členenie cieľov je založené na viacerých kritériách, ktorými sú nasledovné:

- Obsah.
- Rozsah.
- Záväznosť.
- Časová náročnosť.
- Realizovateľnosť.
- Pedagogické riadenie.

Konkretizácia výchovných cieľov predstavuje zložitý proces. Avšak práve správne vytýčený a vymedzený cieľ, dokáže a umožňuje ako žiakom i učiteľom si zorganizovať čo najlepšie svoj čas a povinnosti, a tým nielen motivovať ale i stimulovať všetkých žiakov k učeniu, k činnosti. Napokon má ten správny výchovný cieľ možnosť objektívnejšie kontrolovať i hodnotiť vykonanú prácu oboch strán, a tak dospieť k spokojnosti (Gogová, Kročková, Pintes, 2004, s. 59).

2 ETIKA V POLICANEJ PRÁCI

Pojmu etika a jej definícii sme sa venovali v prvej kapitole našej diplomovej práci. Pokiaľ chceme ale skúmať policajnú etiku a definovať jej vzťah k bezpečnostným zložkám, je potrebné definovať aj pojem polícia. Pojem polícia pochádza z gréckeho slova “politia“ a rozumel sa ním verejný poriadok, spolužitie občianstva, k docieleniu, ktorého mala slúžiť činnosť verejnej moci. Obsah pojmu polícia sa menil aj vývojom spoločnosti. V určitej dobe zahŕňal všetku činnosť štátu, neskôr sa jeho obsah menil vývojom štátnej správy. Pôvod policajných orgánov ma svoje korene v rozvoji miest. Tieto rozrastajúce sa strediská hospodárskeho, politického a kultúrneho života boli nútené regulovať zvláštnymi opatreniami všetky oblasti života mesta, či to už boli zdravotné, stavebné, požiarne predpisy, starostlivosť o miery a váhy na trhoch, ustanovenia normujúce ľudské spolužitie obyvateľov (Sahul, 1993, s. 7). Nutnosť kontroly dodržiavania týchto predpisov viedla ku vzniku špeciálnych orgánov, s povinnosťou dbať na ich dodržiavanie. Práca v policajnom zbore, a tiež samotný výkon policajnej služby predstavujú celoživotné povolanie, a to so všetkými zákonnými ako i morálnymi pravidlami. Hlavnou úlohou každého príslušníka policajného zboru je chrániť bezpečnosť a poriadok v spoločnosti, ďalej presadzovať zákonnosť, chrániť práva a slobody osôb, ako aj preventívne pôsobiť proti trestnej a inej protiprávnej činnosti. Ba v neposlednom rade je ich úlohou sa snažiť o trvalú podporu a dôveru verejnosti (Ministerstvo vnútra SR (1), Povolanie policajta) Ako hovorí zákon 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, povolanie policajta zahŕňa úlohy v oblasti ochrany života, zdravia a majetku. Ďalej sú to úlohy súvisiace s odhaľovaním a prevenciou trestných činov, zabezpečovaním verejného poriadku, a tiež úloh zameraných na boj proti terorizmu a organizovanému zločinu, tiež na dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky. Policajná práca si vyžaduje osoby, a teda občanov, ktorí by nielen mali, ale aj chcú cítiť a chrániť zákon, ďalej chcú pristupovať individuálne a spravodlivo ku všetkým občanom, pričom majú záujem i o prehlbovanie a rozvíjanie svojich vedomostí, znalostí ako aj odbornej kvalifikácie (Ministerstvo vnútra SR (2), 2009). V každom demokratickom právnom poriadku majú základné ľudské a občianske práva a slobody skutočne zvláštne postavenie, napokon budovanie právneho štátu nie je bez efektívne fungujúcej polície predstaviteľné. Nie je to možné tiež bez demokratických právnych noriem, ktoré upravujú jej postavenie i úlohy, ďalej právomoc ako aj kompetencie. Je však potrebné spomenúť tiež povinnosť policajných orgánov, ktorá interpretuje realizáciu

ústavných zákonov, a tiež ďalších právnych noriem. Pričom, prioritný cieľ predstavuje naplnenie práv a slobôd všetkých občanov (Klíma, 2006, s. 341) .

Práce polície predstavuje službu občanom, a to i celej spoločnosti, pričom je z jej strany dôležité zachovávanie si svojho mocenského oprávnenia a fungovania ako nástroju na právne uplatňovanie štátneho donútenia. Je v každom prípade dôležité čo najlepšie a čo najdetailnejšie regulovať nielen organizačnú, ale aj funkčnú stránku činnosti polície. Ďalej treba upriamiť pozornosť na fakty, ktoré hovoria o tom, že v právnom štáte je povolené, a teda umožnené ako štátnym orgánom a inštitúciám, a tiež tým, ktorí disponujú donútením, len to, čo majú na základe ústavou alebo zákonmi zverenou právomocou a kompetenciami umožnené (Sahúl, 2010).

Dôležité je poznamenať, že policajti nie sú tvorcami zákonov, ich úlohou je zodpovednosť za ich dodržiavanie, pretože môžu práve porušením alebo prekročením svojich oprávnení spôsobiť väčšie, a teda nemalé škody (Chromý, Vesecká, 2009, s.74).

Napokon v správne fungujúcom právnom štáte sa polícia usiluje nielen si získať, ale i udržať dôveru verejnosti. Preto by mali všetci príslušníci polície dbať na to, aby oni sami dodržiavali zákonmi stanovené normy a pravidlá, a aby tiež neprejavili ani najmenší náznak snahy zneužitia svojej právomoci. Je to dôležité, aby mali ľudia tvoriaci našu spoločnosť istotu, že konajú policajti v každom prípade tak, ako im to zákon káže, s cieľom ochrany osôb či majetku (Sahúl, 2010).

Postoj a názor človeka na policajnú prácu, avšak i na štátnu moc, ovplyvňujú práve osobné zážitky, a teda skúsenosť, a to pozitívna, prípadne negatívna, ktorá však zostáva v pamäti ľudí vrytá dlhodobejšie. Negatívnu mienku môže spôsobiť i pocit obyvateľstva, ktorý tlmočí nedostatočný záujem zo strany polície o ich bezpečnosť, ďalej majetok. Preto by bolo správne pochopiť, že úsilím vykonávať organizovanú policajnú činnosť v súlade s právnymi normami, predstavuje na druhej strane získanie vysokého sociálneho statusu, ale aj iných výhod (Allhoff, Allhoff, 2008, s.57) . Napokon, ak by vykonávala polícia, a teda každý jej zamestnanec svoju prácu precízne, a tiež podľa noriem a zákonov, ako si to ich práca vyžaduje, bola by ich práca, ako i celková práca verejnej správy čím viac oceňovaná. Myslené však bolo na jednotlivcov, ktorí základné, a tým žiadne kritériá svojho povolania nedodržiavajú. V konečnom dôsledku to znamená, že k správneému výkonu tohto povolania je pochopenie dôležitosti a hodnoty životnej potreby, a to bezpečnosti každého z nás (Sahúl, 2010).

Ak sa spomína etika bezpečnostných služieb, vo väčšine hovorí sa o postupe aplikovania etických princípov, a to v práci bezpečnostných služieb. V prípade, kedy sa etika aplikuje na bezpečnostné služby, nestáva sa zúženou, ani striktne vymedzenou pre okruh ľudí. Práve naopak, vystupuje v širších celospoločenských súvislostiach. A to je dôvodom, prečo by sa malo hovoriť o etike v činnosti bezpečnostných služieb, a teda nie o bezpečnostnej etike (Jankovský, 2003, s. 193). Polícia ako zákonná inštitúcia, berie svoju úlohu ochrancu veľmi vážne. Tento postoj spolu s jej spoločenskou rolou bojovníka proti kriminalite vytvára definíciu policajnej práce. Formálny systém zásad každého policajného útvaru musí túto definíciu podporovať a od pracovníkov polície vyžadovať, aby postupovali podľa stanovených noriem. Väčšina policajných útvarov prijala formálny etický kódex (PRÍLOHA č. 1), ktoré sú dnes rozšírené a viac štruktúrované než v minulosti. Jednou z organizácií, ktorá vyvinula podobné etické kódexy je Medzinárodná asociácia policajných veriteľov (PRÍLOHA č. 2.).

2.1 Etické vzdelávanie polície

V spoločnosti polícia často vystupuje v úlohe záchrancu, fungujúc navonok ako napoly utajené spoločenstvo, s odlišnými zväzkami, rituálmi, hodnotami, slovnou zásobou, ako aj morálkou. Názorov na existenciu špeciálnej policajnej etiky je zdrojom protikladov pre mnohých ľudí. Na jednej strane sa odlišnosť etického kódexu policajtov vysvetľuje a požaduje z dôvodu samostatne podstaty práce polície, aby sa zabezpečili predpoklady fungovania života daného spoločenstva. Na druhej strane je ich etika zdrojom odcudzovania sa. Pri stretnutiach s políciou sa mnohí cítia neisto a nedôverujú jej. Hoci už spomenuté dôvody, nie sú jediné, prečo sa nazdávame, že polícia má odlišný etický kódex, v základe ide o chybné chápanie policajnej etiky všeobecne. Luknič, A. 1999, s. 138).

Morálnosť sa vo svojej podstate týka celého ľudstva v rámci ním vytvorených vzťahov. Čo je a čo by malo byť - odlišné v práci policajtov, nie je etický kódex, ale to, v akom kontexte sa používa. Policajná etika sa dostáva so konfrontáciou so situáciami ľudského rozhodovania za nezvyčajných podmienok, v ktorých policajný tím musí reagovať na také prípady, ktoré sú často skonštruované neľudským spôsobom, a ich podstata môže nabádať k takému istému reagovaniu aj tých, ktorí majú na starosti vyšetrenie daného prípadu. Prečo treba učiť o policajnej etike? Odpoveď spočíva v špecifickosti práce polície. Príslušníci polície pravidelne rozhodujú o takých prípadoch, ktoré nie sú súčasťou

každodenného života. Preto na to musia byť dostatočným spôsobom pripravení. Na základe toho je potrebné si uvedomiť nasledujúce zásady policajnej práce.

Príslušníci polície majú právomoc. Vráťane právomoci použiť na rôznych úrovniach rôzne prostriedky sily. Táto právomoc im dovoľuje slobodne, ale uvážene rozhodovať o ich použití. Následky ich konkrétnych rozhodnutí môžu mať vo vzťahu k občanom obrovské rozmery. Preto je potrebné aby príslušníci polície prešli výučbou, ak túto právomoc používať (Davis, 1975).

Keďže väčšiu časť práce polície tvoria prípady vybiehajúce z rámca normálneho života, mnoho činností z rozhodovacieho procesu polície sa uskutočňuje v situáciách, keď nie sú k dispozícii automatické a návykové morálne reakcie, ktoré sú bežné každodenného sledu života. Polícia často prichádza do styku s ľuďmi, ktorí buď nemajú príliš veľké morálne zábrany, a vlastne pre nich takmer nič neznamenajú- aspoň v tom čase- alebo ide o súhrn javov, ktoré sú príliš komplexné na to, aby sa dali zvládnuť bežnými dispozíciami intuitívnych morálnych zásad. Na základe toho nemožno predpokladať, že výchova bežného morálneho charakteru ich dostatočne pripravila na rozhodovanie, ktorým pri práci pre políciu musia čeliť.

Príslušníkov polície často volajú k prípadom preto, aby riešili situácie krízové alebo také, ktoré neposkytujú čas na dlhé rozmýšľanie. Ak majú v takýchto podmienkach zareagovať rýchlo a rozvážne, je dôležité, aby na to boli pripravení, s vhodne vycvičenom predispozíciou.

Riešiť krízové situácie nie je pre políciu dobrovoľná záležitosť, ale je to ich zákonná s organizačná povinnosť. Od ľudí, ktorí majú za úlohu fungovať v roli “dobrého sanitára“, sa očakáva určitá dávka morálnosti Príslušníci polície sú povinní zasahovať do situácií, ktorým sa iní zďaleka vyhýbajú. Riešenie takýchto situácií sa môže stať veľmi náročnou záležitosťou.

Slabá vôľa je všeludský problém. Vedome rozlíšiť, čo je správne a čo je vhodné, nestačí v prípadoch, keď sa treba rozhodnúť pre jednu z možností. Policajti sú predmetom pokúšenie v oveľa väčšej miere ako ľudia bežných profesií. Pre väčšinu ľudí nie je vôbec ťažké dosiahnuť, aby ich ostatný pokladali za milých ľudí. Policajti sa neustále dostávajú do situácie, keď sú vystavení hnevu, kde cenou toho, aby bol policajt akceptovaný ako “dobrý človek“, je zanedbanie svojej povinnosti alebo prijatie nezaslúženej odmeny.

Pokúšenie zanedbať svoje povinnosti neprichádza vždy len zvonku, ale ja zvnútra. Už na prvom stupni sa polícia snaží sformovať extrémne silné putá v rámci výlučnosti ich vlastnej skupiny, To má nielen dôležité funkčné prvky, ale ak negatíva. Dochádza k vytvoreniu veľkého tlaku na všetkých spolupracovníkov, aby zachovávali normy stanovené vo svojej

skupine. Musí existovať vysoká dávka morálnej odvahy, aby nedošlo k zničeniu morálnej autonómie a morálnej integrity danej skupiny.

Na základe tohto nemožno predpokladať, že tí, čo vstúpia do radov polície, budú hneď pripravený na všetky morálne výzvy, ktoré ich čakajú. Hoci policajná etika je len pokračovaním základného etického kódexu a od polície sa vyžaduje len ľudsky reagovať na tie situácie, na ktoré ju bežné záležitosti normálneho života dostatočne nepripraví. (Luknič A, 1999, s. 140- 141).

Pri výučbe policajnej etiky je cieľom a hlavne snahou dosiahnuť tri základné ciele (Hefferman, 1982, s. 28-35).

Posilnenie morálnej odhodlanosti

Ako sme už uviedli, pracovníci polície sú vystavený relatívne väčšiemu tlaku, než aký pociťujeme v bežnom živote. Sú povinný udržať si svoj postoj a svoju neústupčivosť. Výučba policajnej etiky im môže pomôcť znášať stres spojený s ich prácou a posilniť aj ich morálnu odhodlanosť. Dôvod zavedenia výučby policajnej etiky sa z tohto hľadiska javí ako podpora užšieho vzťahu medzi vierou a činom, medzi záväzkom a skutkom, snahou a skutočnou realitou. Jeho cieľom je postaviť sa proti slabej vôli pokušeniu a strate kontroly (Luknič, A, 1999, s. 147).

Morálnu vnímavosť

Aj napriek tomu, že ľudia, ktorí začínajú pracovať pre políciu, majú už vyvinutú určitú morálnu kapacitu, ťažko je možné predpokladať, že dosiahli svoj plný potenciál. Naopak, môžeme očakávať, že časť ich morálnej prípravy, ktorú získali, nebude vôbec vyhovovať pre ten druh práce, ktorý si zvolili ako svoje zamestnanie. Je celkom pravdepodobné, keďže k vývoju ich morálneho charakteru dochádzalo v určitom sociálnom prostredí, ovplyvnenom určitými návykmi, že na povrch sa vyplavia určité predsudky a zaujatosť konkrétnej sociálnej triedy a jej zvyklosti. Príslušníci polície často pracujú v zmiešanom prostredí či už sociálnom alebo kultúrnom, a ak nie sú dostatočne citliví voči podmienkam iných než tých, na ktoré boli zatiaľ zvyknutí, ich zásah nemusí byť správny. Preto jedným z cieľov výučby policajnej etiky je rozvinúť morálnu vnímavosť, ponorenie sa do morálnej hĺbky určitého prípadu. Treba si teda uvedomiť, že hoci začínajúci policajti prejdú morálnou výučbou a výcvikom, budú si musieť jednotlivo uvedomovať vplyv rôznorodých morálnych návykov a tradícií, od ktorých sa musia v určitom zmysle oslobodiť (Luknič, 1999, s. 150).

Podelenie sa o poznatky morálneho vedomia a expertízy

Vo filozofických kruhoch prebiehajú dlhotrvajúce úvahy o možnostiach morálnej expertízy (Frey, 1978, s. 47-52) či (Szabados, 1978, s. 117-129). Tvrdia, že snaha o vytvorenie morálnej

expertízy predstavuje podstatu zmyslu výučby policajnej etiky. Tú sa nám vynára otázka, čo vlastne chápeme pod pojmom vytvorenie a vývoj morálnej expertízy. Pracovníkom polície bola s dôverou uložená funkcia, kde ich rozhodnutia vo veľkej miere ovplyvňujú členov tejto spoločnosti, ktorej príslušné policajné útvary slúžia. Tieto rozhodovania sú často aj zložité, aj problematické. Ak nie je vyvinutý určitý stupeň odbornosti a expertízy pri zisťovaní množstva rozvetvených vplyvov, ktoré následne ovplyvňujú konečné rozhodnutie a zvolený postup, môže dôjsť ku kompromitovaniu alebo k narušeniu práv a noriem, ktoré sa musia v ľudskej spoločnosti zachovávať.

„Kry si vlastný chrbát“. „Nerob prílišný hluk“. „Nikdy nenechaj druhého policajta v kaši“. A pod (Reuss- Ianni, 1983) , to nie sú znaky morálnej autonómie, ale obranná kultúra v určitom spoločenstve. Každodennej práci osoží, ak dochádza k systematickým úvahám o etických dimenziách rozhodovacieho procesu AK sa príslušníkovi polície ponúkne malý dar, musí na to správne reagovať. Nerozvážne prijatie daru , ako aj príkrie odmietnutie môžu vyvolať ťažkosti, najmä vtedy, ak je príslušný policajný útvar úzko napojený na spoločenstvo, ktorému slúži. Len taký pracovník polície, ktorý plne chápe kritickú hĺbku a zložitosť celej transakcie ponuky daru, je pripravený reagovať takým spôsobom, ktorý je v súlade s morálnou kvalitou vzťahov medzi políciou a daným spoločenstvom občanov (Cohen 1986).

2.2 Normy policajnej etiky

V súvislosti s policajnou etikou sa vytvorilo päť policajných zásad , päť základných policajných štandardov a zodpovedností, ktoré v istom zmysle určujú rozmery moci, ktoré má v rukách polícia.

Rovnaký prístup stanovuje , že polícia ako sociálny prostriedok spoločnosti musí poskytovať každému rovnaký prístup k svojim službám. Policajti musia byť k dispozícii a vstúpiť do sporov, do roztržiek alebo prípadov porušovania zákonov: na scény zločinu, domácich výtržností, nehôd, veľkých nezákonných zhromaždení alebo hlučných večierkov. (Luknič, 1999, s. 97) Zásada hovorí o tom, že polícia ako sociálny prostriedok má za úlohu poskytovať každému človeku, ako rovnaký, tak i rovnoprávny prístup k svojim službám. Nebezpečenstvo zneužitia tejto zásady však spočíva v nasledovných dvoch prípadoch: zapletenie sa do protekcionárstva, ignorovanie potrieb určitých skupín. (Ministerstvo vnútra SR (1), 2009).

Dôvera verejnosti hovorí o dôvere občanov voči policajtom. O tom, že je dôležité vyhnúť sa situáciám, kedy môže dôjsť k zneužívaniu moci policajtov, ktorá sa zakladá na dôvere, nakoľko sú všetci zamestnanci polície povinní pristupovať k jednotlivým prípadom jednak rezervovane, najmä však s potrebnou dávkou sebaovládania (Gajdošová, 2000, s. 65). Z toho vyplýva, že policajti nesmú využívať svoju verejnú autoritu. Využitie verejnej autority by predstavoval spôsob zvyhodňovania svojho finančného zabezpečenia, čo je najčastejšou príčinou straty dôvery verejnosti.

Bezpečnosť a ochrana špecifikuje, že rovnováhu treba nastoliť nie ako kompromis medzi dvoma rôznymi cieľmi, ale ako nasmerovanie prostriedkov (zachovávanie zákonov) na cieľ (bezpečnosť a ochrana). Polícia musí slúžiť zákonom, a to s cieľom udržania bezpečnosti a ochrany spoločnosti. Táto norma určuje smer policajného zásahu a stanovuje hranice, kde príliš horlivú alebo nepremyslenú policajnú akciu nemožno prijať.

Spolupráca je dôležitá, nakoľko prácu polície nie je možné efektívne vykonávať samostatne. Kvalita policajnej služby, ktorej sa spoločnosti dostáva, závisí od zaužívaných metód zabezpečovania zákonov a konzistentnosti odozvy a reakcií celého policajného útvaru. (Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva, 2009). K tomu je však potrebné dodržiavať i hlavné body tímovej práce, ktorými sú nasledovné: koordinácia, komunikácia, spolupráca (Ondrejková, 2001, s.36). V niektorých prípadoch však dochádza k narušovanie tímovej práce, čo znamená porušovanie zásady spolupráce. K takýmto situáciám dochádza využitím nasledovných praktík: Spravodlivosť ulice predstavuje jednu z tých praktík, ktorá hovorí o tom, že policajt si sám vyhradzuje právo súdiť a trestať (Rybář, 2001, s.136).

Horúca stopa hovorí o prípadoch, týkajúcich sa policajtov, vyhľadávajúcich prípady, ktoré si vyžadujú podľa mnohých väčšiu mieru utajenia, nakoľko môže ísť o prípady s možnosťou zatknutia, a práve to môže byť dôvodom, prečo sa s ostatnými o nadobudnuté informácie nepodelia. Majú strach z úniku informácií, ktoré by mohli ohroziť vyšetrovanie, prípadne chcú zasvieť sami. Preto je jednoznačné vyhlásiť, že Horúca stopa uberá na efektívite tímovej spolupráce. Slepá oddanosť – predstavuje praktiku, ktorá je presným opakom horúcej stopy. To znamená, že mení normu spolupráce na bezhraničnú oddanosť, a to voči všetkým spolupracovníkom (Rybář, 2001, s. 127) .

Objektívnosť definuje policajnú prácu ako spoločenskú úlohu, ktorá od policajta vyžaduje, aby potlačil svoje osobné pocity a preukázal objektívnosť. Hovorí o dodržiavaní objektivity, čo si miestami vyžaduje i potlačenie vlastnej osobnosti i emócií policajtov. I v prípade tejto zásady sa môžu vyskytnúť značné odchýlky. Odchýlky zásady predstavujú

nasledovné znaky: Nadmerná účasť – odchýlka hovorí o prejavení zvýšenej starostlivosti o účastníkov situácie.

Cynizmus hovorí o zníženom, alebo žiadnom záujme zo strany policajtov, postarať sa o zúčastnených v danom prípade. A to znamená tiež ignoráciu potreby, prejaviť potrebnú mieru starostlivosti (Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva, 2009).

Normy policajnej etiky nám umožňujú pochopiť, prečo sú niektoré z policajných praktík neprijateľné, a ktoré sa, naopak, požadujú. Vymedzujú sa tak oblasti ich povinností-minimum, ktoré sa od činnosti polície očakávajú. Do popredia by sa mali dostať pozitívne vlastnosti pracovníkov polície, aby sa identifikovali najvhodnejšie riešenia rôznych problémov spoločnosti

2.3 Bezpečnosť v 21.storočí

Ako uvádza autor diela *Bezpečnosť v 21. storočí*, Štefan Volner (2009,s.19), neexistuje všeobecná, abstraktná, univerzálna, ďalej celostná, trvalá a nemenná bezpečnosť.

Bezpečnosť predstavuje konkrétne-historický, dynamický relatívny, rôznorodý, mnohoraký, mnohotvárný a viacúrovňový fenomén. Mnohí autori sa vo svojich dielach snažili definovať tento fenomén, a to na základe svojej filozofie. Jedným z významných autorov bol Barták, ktorý interpretuje bezpečnosť ako uvedomovaný stav. A to stav, ktorý je vlastný len ľuďom. Tematika bezpečnosti, či nebezpečia sa v najčastejších prípadoch spomína v súvislosti s potrebami, hodnotami či záujmami. Napokon príroda, baktérie či vesmír nie sú samy o sebe bezpečné či nebezpečné. V skutočnosti len jednoducho existujú, a teda vyvíjajú sa, a teda sú presne také, ako ich evolúcia vesmíru a prírody vytvorila. Ako to i mnohí autori uvádzajú, všetky prírodné i biologické deje existujú sami o sebe (Volner, 2009, s. 19) .

Existujú však niektoré deje, prírodné procesy v biosfére, ktoré sú pre nás, a teda pre ľudstvo nebezpečné, čo znamená, že ohrozujú našu existenciu. Avšak nielen našu existenciu, ale tiež vývoj, uspokojovanie našich potrieb a záujmov.

Sociálny charakter bezpečnosti sa prejavuje, chápe a interpretuje rozdielnym spôsobom ako jednotlivcami, tak i spoločnosťami (Volner, 2009, s. 20). V prípade mnohých štátov sa ako nebezpečenstvo prejavuje terorizmus, pričom samotní teroristi hovoria o inom nebezpečenstve, na základe ktorého vykonávajú a uskutočňujú už spomínané teroristické akcie a útoky. V dávnych časoch predstavovali pre Socialistické krajiny nebezpečenstvo práve kapitalistické krajiny, štáty NATO, a naopak. Neustále zmeny, miestami nepochopiteľného charakteru, však dnes už jednoznačne hovoria a preukazujú, že práve

členstvo týchto krajín v NATO a v EÚ, je pilierovou podmienkou záruky ich bezpečnosti.

Bezpečnosť je možné interpretovať ako stav, do ktorého sa ľudia a spoločnosti dostali na základe zmien vonkajšieho prostredia a vnútorného systému. Tento stav je možné ďalej definovať stavom absencie, ktorý však spoločnosť nepokladá za nebezpečný, a teda ohrozujúci existenciu ľudstva. Volner 2009, s. 20- 23).

Bezpečnosť vždy konkrétna. To znamená, že sa týka konkrétneho javu, procesu, či veci, alebo vzťahu, ale to za konkrétnych okolností a podmienok, a tiež v konkrétnom priestore a čase, ďalej v konkrétnej forme prejavu ako i kvalite. Z toho jednoznačne vyplýva, že bezpečnosť nie je všeobecným, univerzálnym ani trvalo platným stavom systému. Preto, to, čo je možné v konkrétnom momente nazvať za bezpečné sa o chvíľu môže stať nebezpečným. V jednej chvíli sa stav môže zdať bezpečný, jednotlivec sa vo svojom štáte môže cítiť bezpečne, môže však nastať nečakaný zvrät, a to na základe zmenenej či prebiehajúcej okolnosti, udalosti, ba stav bezpečia môže vymeniť stav strachu, a teda nebezpečenstva, a to na základe nežiadanej okolnosti, napríklad anarchie (Volner, 2009, s. 21). Bezpečnosť predstavuje dynamický fenomén, pre ktorý je charakteristický nelineárny vývoj (pohyb), a preto dynamika vnútorných a vonkajších zmien vplýva i na dynamiku samotného systému. Z toho však vyplýva, že bezpečnosť je v každom momente iná. To znamená, že nikdy nie je rovnaká a stála čo do kvality, intenzity, funkcií, formy prejavu, či následkov ani trvania. Ako to potvrdzuje skutočná realita, my všetci, a teda ľudia konáme uvedomele a cieľavedome, s vedomým zámerom (Volner, 2009, s. 23) .

Vo chvíli kedy si uvedomujeme vplyvy a dôsledky najrôznejších prírodných a spoločenských dejov vo vzťahu so svojou existenciou a osobným vývojom, vyvíjame všetky možné bezpečnostné, a teda nie nebezpečné aktivity s cieľom nielen čeliť, chrániť sa, ale i eliminovať, a teda odstrániť procesy narúšajúce a ohrozujúce bezpečnosť (Volner, 2009, s. 24). Preto sa tento proces nazýva procesom zaistovania bezpečnosti, ktorého hlavným cieľom je dosiahnuť pocit, resp. stav bezpečnosti jednotlivca, a teda človeka, ako aj celého, a teda spoločenského systému.

Pojem bezpečnosť je širším pojmom ako bezpečnostný systém. Práve z hľadiska teórie systému je bezpečnostný systém spoločnosti jedným z podsystémov spoločenského systému. Z funkčného hľadiska interpretuje bezpečnostný systém spoločnosti nástroj zabezpečovania bezpečnosti celej našej spoločnosti. Cieľom je doceliť stav bezpečnosti. Napokon stav bezpečnosti je spoločenskými systémami vytváraný zo snahy, zaistiť svoj bezpečný vývoj, a teda svoju bezpečnosť. Preto sa pojem bezpečnostný systém spoločnosti môže definovať aj ako vzájomne prepojené a zosieťované elementy, ďalej vzťahy, spojenia,

uzly, procesy a normy. Práve tie zaisťujú a zastrešujú existenciu, fungovanie a vývoj spoločnosti, a tým aj jej bezpečnosť.

Je veľmi dôležité si tiež pripustiť a uznať, že samotná bezpečnosť spoločnosti, a tým ľudstva, závisí aj od toho, v akom prírodnom prostredí sa nachádza. Dôležitú úlohu zohráva i fakt, ako naň, a teda nebezpečne či bezpečne dané prostredie pôsobí, a tým aj či je preň takéto prostredie, či ďalšie deje v ňom, bezpečné alebo nebezpečné. Pretože v takom prípade, ak sú nebezpečné, je potrebné, aby si vybudoval taký bezpečnostný systém, ktorý mu umožní v tomto prostredí nielen ďalej existovať, ale si i ďalej vyvíjať.

Zo všetkých vyššie uvedených informácií jednoznačne vyplýva, že ako kozmos, ďalej planéta, a teda celková ľudská spoločnosť, a tým aj jej mikročastice so svojimi procesmi a vplyvmi na ľudskú spoločnosť, nielenže determinujú podmienky, ale tiež existenciu ľudstva a jej vývoj. Niektoré z týchto dejov sú pre ľudstvo bezpečné, niektoré však práve naopak. Preto treba pripomenúť, že človek sám nie je v žiadnom prípade k svojmu externému prostrediu pasívny, ale naopak, napokon, vedome do procesov zasahuje, a to s cieľom do nich preniknúť, práve v prospech dosiahnutia svojich záujmov. Tým však pre daného jedinca vznikajú i nové hrozby a príležitosti, pre je len na ňom, vytvoriť a udržať si bezpečnosť a účelnosť svojich krokov. Preto je dnes veľmi dôležité uvedomiť si fakt, že spoločenský bezpečnostný systém predstavuje prienik, a tiež súčasť všetkých oblastí spoločenského života, a teda ekonomickej, politickej, ďalej vojenskej, sociálnej, vedecko-technickej, tiež energetickej, duchovnej, ako aj ekologickej a informačnej oblasti (Volner, 2009, s. 25).

2.4 Medzinárodná bezpečnosť

Pojem národný záujem patrí medzi najčastejšie využívaný pojem, tak ako vo vnútropolitických debatách a sporoch, ďalej v politickej publicistike, ale i v odborných diskusiách o zahraničnej a bezpečnostnej politike štátu. Týmto pojmom argumentujú nielen politici, ale aj vojaci i občianski aktivisti. Je však potrebné pripomenúť, že odvolávanie sa na tento pojem, prípadne odvolávanie sa na jeho ekvivalenty sa objavuje i v kľúčových dokumentoch mnohých štátov. Tie predstavujú bezpečnostné, ďalej obranné, vojenské ako aj zahraničnopolitické koncepcie, ďalej sú to aj doktríny a vládne programy. Autor diela uvádza, že práve táto kategória je aj napriek istej nejednoznačnosti obsahu, a tiež napriek silnému emocionálnemu náboju, ktorý obsahuje, nielen významným komunikačným prostriedkom v praktickej zahraničnej ako aj bezpečnostnej politike. Predstavuje aj

bezpodmienečne pilierový nástroj analýzy medzinárodných vzťahov, a teda aj bezpečnosti (Škvrnda, Pawera, Weiss, 2008, s. 107) . J. Wiatr konštatuje, že kategória národný záujem má dvojaký kontext. Prvý kontext predstavuje politický diskurz. Práve v ňom politici a publicisti zdôvodňujú určité konanie štátu alebo politických síl, ktoré reprezentujú, a to spôsobom odvolávania sa na kategóriu národného záujmu. Práve v tomto prípade nadobúda kategória národný záujem normatívny charakter. Dochádza k posudzovaniu toho, čo je, a teda čo nie je v súlade s národným záujmom, to znamená čo je odôvodnené. Kategória národný záujem sa objavuje aj v inej súvislosti. A to v prípade kedy si výskumník medzinárodných vzťahov kladie napríklad otázku, čím sa riadili predstavitelia štátu v situácií keď prijímali určité rozhodnutia súvisiace s celkovým dopadom na spoločnosť. V tomto kontexte sa však už národný záujem prejavuje v etickom zmysle formou neutrálnej kategórie, a to vedeckej analýzy. To znamená, že sa výskumník usiluje zistiť fakt, či sa daný politik riadil a držal pri prijímaní určitých rozhodnutí národných záujmov, ďalej ideologických pohľadov a skupinových záujmov, či dynastických ambícií, prípadne inými dôvodmi (Škvrnda, Pawera, Weiss, 2008, s. 107). Popri dôležitosti rozlišovania ideologického, normatívneho významu na jednej strane a analytického významu kategórie národný záujem na druhej strane, by bolo, a teda je jedným z prioritných teoreticko - metodologických problémov, venovanie dostatočnej pozornosti práve nepresnosti v používanej terminológii. A to v prípadoch, kedy sa súčasne používajú také termíny ako cieľ, národný záujem, záujem, hodnota.

Dôvodom je, že sa miestami chápu ako rôzne kategórie, inokedy ako synonymá. Aj popri týmto vyššie uvedeným problémom nie je v realistickej teórii odmietnutá užitočnosť pojmu národný záujem žiadnymi kritikom, práve naopak. Práve tento pojem pomáha podľa R. Arona mnohým občanom nielen si uvedomiť, ale tiež spoznať svoju príslušnosť k jednotnému politickému spoločenstvu. Ďalej A. Wolfers zdôraznil, že práve národné záujmy sú tie záujmy, ktoré si zasluhujú veľmi starostlivé štúdium. Práve preto sa J. Rosenau zastáva názoru, že používanie, resp. časté používanie pojmu národný záujem je dôvodom k tomu, aby bol predmetom analýzy (Škvrnda, Pawera, Weiss, 2008, s. 107). Je jednoznačne možné zastávať sa názoru, že kategória národný záujem ostáva aj naďalej v centre pozornosti teórie a praxe medzinárodných vzťahov ako aj medzinárodnej bezpečnosti, a to z dôvodu, že jej prostredníctvom sa popisuje, ďalej objasňuje správanie sa štátov ako i výsledky ich vzájomného pôsobenia práve v medzinárodnej politike.

2.5 Zneužitie moci

Moc a jej používanie, a to v každom štáte musí mať určitú morálku. Moc nemôže byť svojvoľná, a tiež je dôležité aby mala svoje hranice, ktoré sa musia dodržiavať a rešpektovať. K pochopeniu moci by bolo vhodné uviesť jedno krásne prirovnanie, ktoré hovorí, že moc je ako rieka, ktorá je veľmi užitočná, ale len pokiaľ ide svojim určeným korytom. Je však devastujúca a až ničivá, a to vtedy, keď sa vyleje zo svojich brehov, a tým zaplaví okolie.

Preto si mnohí z nás často kladú otázky, aké sú hranice moci a či vôbec existujú nejaké hranice moci (Kišš, 2006). Etické hľadisko hovorí, že použitie moci musí byť v každom prípade v súlade s morálnymi hodnotami, a tiež, že im nesmie protirečiť, napokon moc nie je daná ľuďstvu na to, aby bolo využívaná svojvoľne a nezodpovedne. Moc je daná preto, resp. je daná nositeľom moci preto, aby práve oni boli hrádzou, aby boli múrom, a tým dokázali zabrániť zneužitiu moci (Kišš, 2006).

Ako to však v našom štáte býva, ani moc štátu nie je, nedokáže byť mocou pre moc samú. Žiadny štát nemá takpovediac voľný šek na používanie moci, napokon hranice moci sú udávané štátnymi zákonmi. Tieto zákony sám štát nielen navrhuje a vytvára. Jeho úlohou je tiež tieto zákony dodržiavať a nimi sa riadiť, ba v žiadnom prípade neprekračovať. Veď uznajme, práve štát musí, teda by mal byť takpovediac garantom dodržiavania správneho používania moci, a to nielen samým štátom, ale aj jednotlivcami, tvoriacimi náš štát (Fobelová, 2005, s.145). Avšak v prípade, že garant sklame, znamená to, že sám štát sa stáva zneužívateľom svojej moci. To vedie i k názorom, že je to ten najhorší despotizmus, ktorý môže štátne spoločenstvo v dejinách zasiahnuť. Takýto stav by predstavoval pre daný národ najťažšie doby temna a smútku. Preto je dôležité moc nikdy neoddeľovať od morálnych hodnôt, akou sú napríklad i humanita, pretože takéto spojenie predstavuje a uvádza dva veľmi podstatné aspekty, ktoré hovoria, že každá moc musí byť nielen používaná na obranu humanity, ale musí byť tiež humánnymi prostriedkami presadzovaná. Takto znie návrh, a tým i cieľ ako moc používať, a to najmä proti egoizmu jednotlivcov, ďalej kriminalite, ale i dehumanizácii, ba napokon i proti mafiánstvu. Preto je úlohou najvyššej moci pomôcť, a tiež zasiahnuť na obranu etiky, humanity všade tam, kde proti nemorálnym javom dochádza. Pretože, ak ju odignoruje, alebo jej ona sama napomáha, to znamená, že je zvrátenou mocou, mocou nie príkladnou (Thurzo, 2001). Napokon takýto spôsob zásahu vyššej moci proti dehumanizačným javom musí byť aj humánnym, nakoľko jej úlohou využívať v takomto boji práve prostriedky morálne zdôvodniteľné. Z čoho vyplýva, že v situáciách, ktoré si vyžadujú hrubý zásah, musia byť ich skutky mravne zdôvodniteľné, a preto je pri výkone ich

povolania mučenie a týranie neprípustné. Z toho jednoznačne vyplýva, že moc nesmie byť zneužívaná na obmedzovanie oprávnených slobôd podriadených, pretože každý z nás má svoje ľudské práve, ktoré sú dané Chartou ľudských práv, a teda je povinnosťou predstaviteľov moci tento fakt a tieto práva rešpektovať, v opačnom prípade je danú moc možné identifikovať ako despotickú (Ondřejková, 2001, s. 37).

Moc a sloboda majú k sebe blízko, sú úzko prepojené, a preto je neprípustné ani jednu z nich neoprávnene rozširovať, aby nemohli v negatívnom slova zmysle vystupovať proti sebe, ba v tomto prípade je možné uviesť práve princíp rovnosti. Práve tento princíp interpretuje, že je úlohou predstaviteľov moci pristupovať ku všetkým spoločenským skupinám rovnako, a teda bez najmenšieho náznaku utláčania druhej (Kišš, 2006).

Preto je možné opísať moc ani nie ako moc, ale službu, ktorá je tu pre nás, pre všetkých ľudí. Pretože v prípadoch, kedy už nepredstavuje moc službu, ale sa javí ako diktatúra nad ľudskou činnosťou, dochádza k zneužitiu moci, a tým i jej mandátu, pričom je dôležité dbať na to, aby bola i naďalej službou, slúžiacou celej spoločnosti. Práve s cieľom obrany, a teda s cieľom zamedziť zneužívanie moci, došlo k rozdeleniu moci v štáte. Rozdelenie predstavovalo nezávislé fungovanie výkonnej, zákonnej a súdnej moci, a to však oddelene. To znamená, že v prípade, ak by riadenie a vydávanie zákonov spadalo pod kompetencie jednej ruky, mohlo by dôjsť k absolutizmu (Spurný, Matoušková, 2005, s. 101).

Je dôležité uviesť, že pokušenie ľudí k moci je veľké, takmer každý druhý človek má potrebu riadiť druhých, obmedzovať ich práva. Morálne žijúci človek však pokušeniu zneužívať moc, odolá, ba v jeho existencii je táto možnosť neprípustná (Kišš, 2006).

2.6 Ústavnoprávne postavenie a ochrana národnostných menšín a etnických skupín v Slovenskej republike

„V súlade s európskym štandardom Ústava Slovenskej republiky v ustanoveniach čl. 12 ods. 2 a 3 a čl. 33 a 34 zaručuje práva pre príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín ako individuálne práva v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovaným v Európe. Článok 33 zaručuje, že príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine nesmie byť nikomu na ujmu. Článkom 34 sa štátnym občanom patriacim k národnostnej menšine zaručuje všestranný rozvoj, právo spoločne s inými príslušníkmi menšiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v materinskom jazyku, združovať sa v

národnostných združeníach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie. Zaručuje sa právo na osvojenie si štátneho jazyka, právo na vzdelanie v ich jazyku, právo používať svoj materinský jazyk v úradnom styku, ako aj právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín. Výkon práv občanov patriacich k národnostným menšinám, ktoré ústava zaručuje, nesmie však viesť k ohrozovaniu zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky, ani k diskriminácii jej ostatného obyvateľstva“ (Chovanec, 2001, s. 173). Nielen medzinárodné spoločenstvo a európske reálie, ale aj osobitne reálie stredoeurópskeho práva príslušníkov národnostných menšín, a tiež etnických skupín chápu ako individuálne práva, a to v súlade s doterajšími platnými podstatnými medzinárodnými dokumentmi, ako sú Všeobecná deklarácia ľudských práv z decembra 1948, ďalej Rímska konvencia o ochrane ľudských práv a slobôd, práve nasledovné dokumenty KBSE z Helsínk, Viedne a aj Kodanský protokol a najnovší Rámcový dohovor o postavení národnostných menšín. Tento Rámcový dohovor bol schválený Radou Európy.

Ústavou Slovenskej republiky je zaručený všetkým občanom súčasný demokratický štandard ako ústavného i právneho postavenia. Tento štandard je zaručený ako príslušníkom slovenského národa, tiež príslušníkom národnostných menšín, ďalej i etnických skupín. Taktiež je zaručený príslušníkom národnostnej menšiny, ďalej aj etnickým skupinám, a to v prípade že sú občanmi Slovenskej republiky, nadštandard právneho postavenia. Tento štandard je garantovaný nielen európskym, ale i svetovým spoločenstvom. Práve ním je prikazované priamo realizovať medzinárodné zmluvy, ale to len v prípade, že boli zmluvy ratifikované, a to tiež za podmienky, že sa v ich obsahu priznáva vyšší štandard. (Chovanec, 2001, s. 173) To znamená, že je zabezpečovaný väčší rozsah ústavných práv a slobôd, podľa čl. 11 Ústavy SR. A z toho vyplýva, že medzinárodné zmluvy majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (Chovanec, 2001, s. 174).

Rozvoj národnostných menšín a etnických skupín závisí tak ako od právnych predpisov, tak i od štátnej politiky. Je to dôležité v súvislosti so zabezpečením rozvoja školstva a kultúry, ďalej masovokomunikačných a informačných médií, ako aj iných rozvojových aktivít. K tomuto rozvoju dochádza pomocou príspevkov a dotácií zo štátneho rozpočtu SR. Nie je upieraná ani možnosť obciam, ako ani právnickým či fyzickým osobám prispievať na rozvoj národnostných menšín v daných oblastiach.

„Práva príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín a ich ústavnoprávne postavenie v platnej Ústave SR a v príslušných právnych normách sú v súlade s doterajšími tendenciami uplatnenými v prípade národnostného zákonodarstva najmä v Európe, ktoré spočíva na princípe úpravy individuálnych práv príslušníkov národnostných menšín a

etnických skupín a nie na práve kolektívnych práv.“ (Chovanec, 2001, s. 174)

Je dôležitá súvislosť a korešpondencia so všetkými doterajšími medzinárodnými dokumentmi, a to s tými, ktoré súvisia ako s ľudskými, tak i s občianskymi právami. Je to dôležité vzhľadom na právne predpoklady, a teda na budovanie právneho a demokratického štátu. Dochádza aj k Ústavnoprávnej úprave postavenia národnostných menšín a etnických skupín v SR. A to práve v intenciách individuálnych práv a slobôd občanov, ako aj v spoločensko - politickej praxi, ďalej aj vo všetkých oblastiach ich života. Práve týmto ústavnoprávnym postavením dochádza k vyjadreniu národného ústavného princípu v kombinácii s občianskym princípom, a to ako jedného z ústavných princípov budovania právneho štátu v SR (Chovanec, 2001, s. 174).

2.7 Európsky policajný úrad

Európsky policajný úrad EUROPOL vznikol na základe Maastrichtskej zmluvy. Jeho cieľom nie je len poskytovať občanom vysokú úroveň vnútornej bezpečnosti v rámci oblasti slobody, ale aj v rámci bezpečnosti a spravodlivosti. Čo sa týka štruktúry, Europol sídli v holandskom Haagu. K jeho zamestnancom patria zástupcovia nasledovných vnútroštátnych orgánov presadzovania práva: polícia, colné úrady, prísťahovalecké úrady a ďalšie. Každý členský štát EÚ má v Správnej rade Europolu jedného zástupcu (Monogram Technologies, 2010).

Európsky policajný úrad Europol sa zodpovedá Rade pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti, teda ministrom spravodlivosti a vnútra všetkých členských krajín EÚ. Cieľom Európskej únie bolo taktiež začať širšiu a hlbšiu diskusiu o budúcnosti Únie. Vznik Európskeho policajného úradu sa datuje rokom 1999 v meste Luxemburg za príležitosti zasadnutia Európskej rady. Jeho hlavnou úlohou bolo vytvoriť orgán, a to v snahe poskytnúť čo najlepšiu štruktúru práve pre rozvoj užšej policajnej spolupráce medzi členskými krajinami. Jednou z hlavných zložiek bola tiež prevencia a boj proti vážnej forme cezhraničného organizovaného zločinu. Podmienky pre jeho vznik poskytla Maastrichtská zmluva. Nový orgán začal následne fungovať ako Protidrogová jednotka Europol (EDU) práve v januári roku 1994. Pôvodný zámer bol teda boj proti drogám, neskôr sa však právomoci rozšírili ďalej na iné vážne formy zločinu.

K podpísaniu Konvencie o vytvorení Europolu došlo v roku 1995, pričom jej platnosť sa datuje podpísaním v júli 1995, ale do platnosti vstúpila 1. októbra 1998. Treba

však pripomenúť, že úrad je však plne funkčný od 1. júla 1999 (Monogram Technologies, 2010).

Europol prebral činnosti EDU v mnohých oblastiach, a tými sú nasledovné:

- pašovanie drog,
- siete nelegálneho prist'ahovalectva,
- pašovanie kradnutých áut,
- obchodovanie s ľuďmi,
- boj proti detskej pornografii,
- falšovanie meny a iných platobných prostriedkov,
- pašovanie rádioaktívnych a nukleárnych látok,
- terorizmus,
- pranie špinavých peňazí a iné (Monogram Technologies, 2010).

Amsterdamská zmluva predstavuje prvú zmluvu, ktorá mení zmluvu o Európskej únii, a teda Maastrichtskú zmluvu. Následne je tiež treťou zmluvou, ktorá ďalej mení zmluvu o založení Európskych spoločenstiev, a tými sú práve Rímske zmluvy. Táto zmluva zverila Europolu nasledovné úlohy: koordinácia a implementácia, a to vybraných vyšetrení, ktoré sú realizované orgánmi EÚ, vývoj špecializovaných expertíznych služieb, ktoré slúžia pre pomoc členským krajinám, a to pri vyšetrení organizovaného zločinu, vytvorenie kontaktov medzi prokurátormi a vyšetrovateľmi. Práve tí sa podieľajú na riešení úloh s organizovaným zločinom (Monogram Technologies, 2010). V decembri 2001 bola pôsobnosť Europolu ešte viac rozšírená, a to na všetky formy organizovaného zločinu, ktorá je podrobne opísaná v prílohe ku Konvencii Europolu. Europol podporuje členské štáty pri nasledovných krokoch: uľahčovanie postupnosti vzájomnej výmeny informácií, zabezpečovanie prevádzkovej analýzy, a tiež podpory štátov EÚ, zabezpečovanie odbornej a technickej podpory, a to pri vyšetrení, a tiež činnostiach vykonávaných v rámci EÚ, ktoré sú vykonávané pod dohľadom ako aj s právnou zodpovednosťou štátov EÚ, vypracovávanie strategických správ, medzi ktoré patrí napríklad posúdenie ohrozenia, tiež analýzy trestnej činnosti, a to na základe a za pomoci informácií a správ, ktoré sú a boli poskytnuté členskými štátmi či inými zdrojmi. Ďalšiu činnosť Europolu predstavuje vytvorenie a správa počítačového systému, ktorý umožňuje vkladanie príslušných údajov, prístup k nim a ich analýzu. Na ochranu údajov v Spoločnom dozornom orgáne má každý členský štát dvoch odborníkov. Spoločný dozorný orgán, zabezpečuje využívanie všetkých osobných údajov, ktoré sú uchovávané Europolom. V rámci budúcnosti je dôležité uviesť

hlavné návrhy, ktorými sú nasledovné: dať Europolu vlastné vyšetrovacie právomoci, dať návrhy ohľadom posilnenia demokratickej kontroly nad úradom (Monogram Technologies, 2010). Práve Ústavná zmluva, ktorá ešte nie je ratifikovaná obsahuje posilnenie právomocí Europolu, ktoré sa spájajú s príkladmi skutočne vážnych zločinov. Práve Ústavná zmluva umožňuje Europolu jednak koordinovať, organizovať, a tiež realizovať vyšetrovanie v spolupráci s národnými úradmi. Práve táto zmluva dáva Parlamentu a ďalej aj národným parlamentom kontrolu nad úradom. Treba však poznamenať, že Europol musí byť jednoznačne podľa Euroústavy. Na druhej strane je taktiež dôležité rešpektovať Chartu základných práv, napokon jeho činnosť môže byť preskúmaná, a to za spolupráce a súčinnosti Súdneho dvora (Monogram Technologies, 2010).

3 METODOLÓGIA A PROCEDÚRY POUŽITÉ VO VÝSKUME

Táto práca je teoreticko - praktickou písomnou výpoveďou, v ktorej sú použité klasické metódy teoretického výskumu (dedukcia, indukcia, analýza, syntéza). Praktická časť interpretuje metódu pozorovania, a to vybraného policajného útvaru, konkrétneho prípadu etickej spojitosti. Dôležité je uviesť štýl spracovania praktickej časti práce, pretože značnú časť praktickej práce predstavujú informácie nadobudnuté osobným rozhovorom (Fehérová, 2009, s. 4). Využitie tejto formy komunikácie k vypracovaniu práce, reflektuje snahu ňou priniesť informácie odrážajúce skutočnosť (Synek, 2003, s. 169). Taktiež je dôležité uviesť, že boli k vypracovávaniu práce využité podporné zdroje, ktorými sa podarilo priblížiť problematiku našej diplomovej práce.

V predchádzajúcich kapitolách sme teoretickými poznatkami od známych autorov a na základe podporných zdrojov, interpretovať informácie, ktoré nám priblížili dôležitosť samotnej etiky, a tiež etiky policajnej práce. Nasledujúca časť práce bude reprezentovať praktickú časť, v ktorej sa na konkrétnom príklade zdôrazní a ohodnotí, dôležitosť etiky ako i ľudských práv, práv nás všetkých. Treba však zdôrazniť, že nasledujúca časť práce bude tlmočiť skutočný prípad, bude však podložený vlastnými argumentmi, nadobudnutými z osobných rozhovorov a publikácií známych autorov, ktorých diela sú v tejto práci označené.

3.1 Prehľad použitej literatúry v empirickej časti práce

Práca bola od samotného začiatku spracovaná podľa diel mnohých významných autorov, ktorých obsah poskytol dôležité informácie a hodnotné základy k pochopeniu nielen manažmentu, ale taktiež jeho súčastí, ktoré pomohli pri vypracovávaní empirickej časti práce.

Jakub Chromý a Ivana Vesecká dielom *Kriminalita, verejnosť a médiá*, Spurný Joža a Matoušková Ingrid a dielom *Komunikačne náročné situácie v policejní praxi*, nám priblížili mnohé teoretické poznatky, na základe ktorých sme v práci postupovali. Tie nám následne rozšírili informácie z kníh *Základy kriminalistiky*, od Miroslava Řybáře a *Etika pro pomáhající profese* od Jiřího Jankovského.

V značnej časti práce sme však vychádzali z myšlienok autorov Woltersa Kluwera a Dietera - W. Allhoffa a Waltrauda Allhoffa, ktorí nám dielami *Teorie veřejné moci a Rétorika a komunikace*, umožnili pochopiť dôležitosť postupov, ktoré sme pri vypracovávaní teoretickej časti práce využili. Autor diela *Komunikační dovednosti v praxi*, Milan

Mikuláščík, nám priblížil najmä však upriamil pozornosť na detaily, ktoré nám umožnili teoretické poznatky aplikovať do praktickej časti práce, a to na základe informácií tvoriacich jednoznačné prepojenie týchto častí. Andrea Martinská Vavrová nám svojim dielom *Náuka o spoločnosti*, napokon dopomohla k pochopeniu podstaty etiky. Tieto informácie nám podložili i ďalší autori, ako a Miloslav Synek, ktorých diela *Etika a ekonomika*, *Úvod do etiky a Manažérska ekonomika*, boli využité na podporu nami zastávaného názoru. V konečnom dôsledku práve k pochopeniu podstaty etiky, a to v súvislosti s policajnou prácou nám dopomohlo dielo od Petra Koreného, *Bezpečnosť a sloboda*. Dôležité je uviesť i diela *Etika profesie* od Anny Ondrejčkovej, *Mravné potreby osobnosti* od Libuše Gajdošovej a *Aplikované etiky v kontextoch súčasnosti* od Daniely Fobelovej, pretože nám svojim obsahom priblížili neodignorovateľnú dôležitosť etiky. K bližšiemu pochopeniu dôležitosti bezpečnosti nám boli nápomocné diela od Štefana Volnera, *Bezpečnosť v 21.storočí*, od Františka Škvrndu, Reného Pawera, Petra Weissa dielo *Medzinárodná bezpečnosť*, a tiež dielo *Slovenská republika – Budovanie suverénneho štátu* od Jaroslava Chovanca, ďalej dielo *Školská pedagogika* od Soni Kompoltovej. K spracovaniu nám bolo veľmi nápomocné i dielo *Žiak – sloboda – výchova* od Gogovej Štefanie, Kročkovej Alžbety a Gábora Pintesa.

K celkovému doladeniu práce však boli využité i značné internetové zdroje, ktoré boli tiež dôležité pri vyhľadávaní informácií k danej problematike. V skutočnosti môžeme jednoznačne interpretovať náš názor, že bolo našim cieľom, práve spracovaním informácií a údajov od vyššie uvedených autorov, vypracovať kvalitnú prácu, ktorej obsah bude obsahovať hodnotné informácie, s cieľom tlmočiť informácie pre pochopenie nami opisovanej problematiky. Snažili sme sa jej obsahom poskytnúť nové informácie a poznatky, a byť tým prínosom ako pre čitateľa i pre nás.

4 PRAKTICKÁ ČASŤ

Nasledujúca časť práce, a teda praktická časť, bude taktiež zameraná na etiku v spojitosti s policajnou prácou. Tvorí ju rozhovor s príslušníkom PZ zaradeným na Útvare policajného zaistenia v Medved'ove. Preto sme tiež na začiatku priblížili samostatne etiku vo vzťahu k etnickým skupinám, nakoľko ich bude táto časť práce v určitej miere opisovať. Na danú problematiku však bude aplikovaný reálny prípad, ktorý jednak priblíži prácu verejných činiteľov, a teda policajtov, na druhej strane bude interpretovať ich správanie sa a prístup v práci, a to konkrétne na Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove.

Budeme sa snažiť zviditeľniť v práci dôležitosť etiky pri výkone ich povolania, ale i hodnotu a moc, ktorú budú predstavovať rôzne kultúrne a stravovacie tradície zaistencov, teda obyvateľov nami opisovaného Útvary. Pretože práve na základe týchto zvykov a tradícií bude možné etiku policajných predstaviteľov, posudzovať z rôznych uhlov pohľadov. A práve to je jedným z cieľov práce, a to etiku policajta nielen pozorovať, hodnotiť, ale tiež pochopiť.

Otázka č. 1: Dobrý deň.

Odpoveď č. 1: Dobrý deň.

Otázka č. 2: Hneď na začiatku by sme sa Vám chceli poďakovať za to, že ste prijali naše pozvanie, a že ste ochotný nám pomôcť s praktickou časťou diplomovej práce, ktorá má za úlohu priblížiť etiku policajta. Nakoľko sme však chceli spestriť túto časť práce, aby bola čo najzaujímavejšia, bolo pre nás jasné, že si to žiada i informácie, ktoré prácu zaujímavou urobia. A tie máme možnosť získať len za Vašej pomoci, pričom je pre nás jednoznačné, že budeme rešpektovať Vašu žiadosť zostať v anonymite.

Odpoveď č. 2: Nie je potrebné, aby ste mi ďakovali. V skutočnosti som rád, že ste sa na mňa obrátili. Priznávam, že sa na mňa ešte doteraz nikto s podobnou žiadosťou neobrátil. Vážim si to i preto, lebo som nadšený, ak sa niekto zaujíma o policajnú prácu, a to nielen zo snahy ju kritizovať.

Otázka č. 3: Nie, našim cieľom je opísať tiež také situácie, ktoré sa vyskytujú vo Vašej praxi, a tiež ktoré priblížia hodnotu etického zaobchádzania s ľuďmi, ako i prípady, ktoré preukážu i Vašu ľudskosť, napriek Vášmu, podľa nášho názoru, nie ľahkému povolaniu. Mohli by ste nám priblížiť na začiatok, a teda opísať tie úlohy, ktoré sú pilierové vo výkone Vášho povolania?

Odpoveď č. 3: Tých úloh je niekoľko, pri výkone policajnej práce na útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove sú to napríklad úlohy, súvisiace so zabezpečením dodržiavania a plnenia medzinárodných záväzkov a úloh, ktoré vyplývajú pre úrad z členstva SR v agentúre Frontex. Ďalej je to plnenie úloh, ktoré súvisia so zabezpečovaním požiadaviek policajných zložiek, súdov, prokuratúr, ďalej Slovenskej informačnej služby a Ministerstva obrany SR na hraničných priechodoch, a to na úseku blokácií osôb, vozidiel a vecí. Tiež sa dohliada na dodržiavanie medzinárodnej zmluvy o režime a spolupráci na štátnej hranici, bilaterálnych dohôd, ktoré sa týkajú problematiky ochrany štátnej hranice. Medzi úlohy patrí aj zabezpečovanie a usmerňovanie činnosti, ktorá súvisí s readmisiou osôb, ďalej policajných prevozov, vyhostňovaním ako aj s umiestňovaním cudzincov v útvaroch policajného zaistenia pre cudzincov, a tiež s plnením úloh vízovej politiky a vízovej praxe, zaistenie pred vyhostením, zistenie totožnosti a iné.

Otázka č. 4: To znamená, že je v Medveďove umiestnených niekoľko desiatok cudzincov, a teda členovia rôznych etnických skupín, menších? Čo je najčastejšou príčinou ich zaistenia?

Odpoveď č. 4: Tieto osoby sú vo väčšine prípadov takí ľudia, ktorí utiekli zo svojej rodnej krajiny, lebo spáchali trestný čin a skrývajú sa pred možnými následkami, ktoré by ich za ich čin vo svojej rodnej krajine alebo v inej krajine, kde trestný čin spáchali, postihli. Ďalej osoby, ktoré utiekli za prácou, avšak nemajú pravé doklady totožnosti, imigračný úrad o nich nevie, žiadosť o azyl si nepodali, ďalej ľudia ktorí na našom území takpovediac na čierno pracovali, ba i osoby, ktoré sa už na našom území dopustili trestného činu, a iné zaujímavé, ale aj smutné prípady.

Otázka č. 5: Zaujímavé a smutné prípady? Nemohli by ste nám to viacej priblížiť?

Odpoveď č. 5: Predpokladám, že pozeráte TV Noviny, čítate tlač, máte určitý náhľad do politiky. Viete, že sme členmi EÚ, taktiež, že je našou úlohou chrániť a dodržiavať ľudské práva, a to všetkých ľudí, teda v tomto prípade, všetkých zaistencov na útvare, bez ohľadu na to, akého trestného činu sa dopustili. Takým zaujímavým prípadom môže byť príklad jedného ruského zaistenca, ktorý sa už považoval za teroristu. V Rusku spáchal trestný čin, usmrtenie troch verejných činiteľov, za čo mu hrozí nielen doživotné väzenie. Naša vláda ho nemohla vydať po zaistení na našom území Ruskej federácií, napokon, poznáte ruskú mentalitu, pravdepodobne by daný jedinec po vydaní a prevoze zo Slovenska do Ruska leteckou prepravou, neopustil letisko svojej rodnej krajiny živý. O týchto dohadoch, ani o dohodách, ktoré zaistenca chránia, žiaľ nemôžem hovoriť.

Otázka č. 6: Nemáte to ľahké, teda nemali ste to predpokladáme ľahké. Keď tak človek porozmýšľa, každý jeden zo zaistencov spáchal trestný čin, a je teda umiestnený na Vašom útvare policajného zaistenia z dôvodu, aby neušiel zo Slovenska.

Odpoveď č. 6: Na jednej strane áno. Sú to osoby, ktoré sa dopustili skutkov a činov, ktoré sú v rozpore so zákonom. Našou úlohou však nie je len tieto osoby chrániť preto, aby neušli, ale postarať sa aj o to, aby bolo do hodiny ich verdiktu, kedy sa rozhodne čo a ako s danými zaistencami ďalej, postarané o ich ľudské, životné potreby, a to po dobu, pokiaľ sú zaistencami nášho útvaru. A to je po dobu 180 dní, plánuje sa však táto doba predĺžiť na 360 dní.

Otázka č. 7: Aký najhorší verdikt môžu takéto zaistenci očakávať po ich zaistení, ba následne po ich vyhostení alebo prevoze späť domov, alebo do krajiny, kde trestný čin spáchali?

Odpoveď č. 7: Aby som k Vám bol úprimný, musím Vám ozrejmiť fakty. Viete, mi môžeme len predpokladať, že budú i po prevoze títo zaistenci v poriadku, a že sú i v ostatných krajinách dodržiavané a rešpektované práva občanov, bez ohľadu na to, či sú to páchatelia rôznych trestných činov alebo nie. Naša úloha končí často na hraniciach, kde dochádza po prevoze daného zaistenca k jeho odovzdaniu. Po chvíli, ako sa to uskutočnilo, je na vláde, teda i policajných príslušníkoch, kam sa prevezie a aký verdikt ho čaká. Miestami končí naša úloha po prevoze na letisko, kde preberá kontrolu a zaistenie zaistenca ďalšia organizačná zložka, a tak. Od tej chvíle preberá kontrolu, zabezpečenie a prevoz iný útvar, alebo príslušníci krajiny, do ktorej bude na základe rozkazu vydaný.

Otázka č. 8: Zaujímalo by nás, aké etnické skupiny predstavujú zaistencov útvaru policajného zaistenia v Medveďove?

Odpoveď č. 8: Budete prekvapení, pretože sa medzi zaistencami nachádzajú mnohé etnické skupiny, a to s viditeľnými odlišnosťami v správaní, či v stravovaní. Na útvare sa nachádza približne 160 zaistencov, medzi ktorými sú Moslimovia, Indovia, Čňania, Vietnamci, Gruzínci, Rusi, Moldavci, Turci, Srbi, Bielorusi, Albánci, Ukrajinci, taktiež zaistenci z Kazachstanu, Bosny a Hercegoviny, Montenegro, z celej Afriky, Kuby, Dominikánskej republiky, ako i z blízkeho východu, z Iraku, Iránu, Saudskej Arábie a Dubaja.

Otázka č. 9: To je skutočne pestrý obraz toho, ako to na útvare v Medved'ove môže vyzerat'. Dovolíme si Vám však položiť otázku, a to v snahe dozvedieť sa, čo ste presne mysleli tým, že sú medzi zaistencami viditeľné odlišnosti?

Odpoveď č. 9: Ešte predtým, ako som sa rozhodol stať sa policajtom, ma zaujímali dejiny, často som čítal mnohé príbehy o až historických nezhodách medzi jednotlivými menšinami, ktoré trvajú už dlhé stáročia, ba boli a sú viditeľné cíiteľné i na útvare. Rusi a Gruzínci, Pakistanci a Indovia. A tie nezhody sú v skutočnosti až zbytočné, napokon ani jeden z nich, teda ani jedna z menšín, etnickej skupiny, nemôže za politické či náboženské normy a zásady, ktorými sa možno ich predkovia riadili alebo len museli riadiť.

Otázka č. 10: Je tá neznášanlivosť medzi nimi skutočne tak veľká? Ako sa to prejavuje na ich správaní?

Odpoveď č. 10: Situácia v nimi obývaných krajinách je samozrejme všade iná. Každý z nich to však samozrejme prežíva a dáva najavo úplne inak. Niektorí sú si do istej miery aj vedomí toho, že je úplne zbytočné si popri všetkých problémom ešte hľadať ďalšie, úplne zbytočné. Sú však bojovné typy, ktoré priam problémy vyhľadávajú, búria sa, ubližujú druhým a vyvolávajú až iskrivé situácie, odvolávajú sa na staré rany a nezhody svojich predkov. Len aby sa bolo o čom hádať. Priznám sa Vám, že nie je to nič príjemné, keď na vlastné oči vidíte ako sa napríklad či len psychicky, slovami navzájom týrajú, a práve toho najslabšieho z kolektívu vytláčajú. A dochádza k tomu, že nevyhráva múdrejší, ale silnejší. Avšak je rozdiel ak hovoríme o silnom človeku v kontexte, že som v danej krajine členom nemalého mafiánskeho gangu, a mám kontakty a silné pozadie, preto dávajte si na mňa pozor, lebo Situácie podobného charakteru sú až neférové voči tým slabším, ktorí nechcú byť napokon ani nejakými vodcami. Ved' sú radi, že si majú denne kde položiť svoje hlavy, a majú si čo dať do úst, pretože doteraz len hladovali a boli týraní, preto opustili svoje domovy.

Otázka č. 11: Mám pocit, ako by ste niektorých z nich až ľutovali. Sú až tak rozdielni?

Odpoveď č.11: Ja by som to vysvetlil inak. Ani jeden zo zaistencov nie je na útvare policajného zaistenia bezdôvodne. Napokon, i keď utiekli zo svojich rodných krajín preto, že boli týraní, ešte nie je adekvátnym ani oslobodzujúcim faktom, ktorým by sa im napríklad nelegálny pobyt mohol len tak odpustiť a riešiť. Našou úlohou je ku každému pristupovať rovnako, bez čo najmenšieho možného výskytu či len náznaku diskriminácie, utlačania alebo uprednostňovania. Na druhej strane sme však i my policajti len ľuďmi, a keď poznáte už skutočné príbehy všetkých zaistených, dokážete lepšie pochopiť, ktorý z nich vykonal ako

vážny skutok, a to z akého dôvodu. Navonok sú nám všetci rovnakí, no vo svojom vnútri viete veľmi dobre, čo môžete očakávať od 50 ročného pána, ktorý trávi svoj deň čítaním, písaním listov a z osobnej hygieny, ale tiež, čo sa môže očakávať od mladého bohatého chalana, ktorý si zaistencov, teda ich priateľstvo kupuje peniazmi, alebo si ich získava vyhrážkami.

Otázka č. 12: Peniaze na útvare a zaistenci? Vyhrážky?

Odpoveď č. 12: V skutočnosti je situácia taká, že niektorí zo zaistených majú peniaze, a tí si v podstate hradia stravu aj hygienické potreby zo svojich peňazí. Avšak tie sú im pri zaistení odložené do trezoru, a pri odchode sa im zostatok vráti po odpočte nákladov. Tí, ktorí však peniaze nemajú majú všetky výdavky hradené MV SR. Pričom celkové náklady na jedného zaistenca predstavujú mesačne približne 1000 Eur.

Otázka č. 13: Ako ste však mysleli, že si kupujú priateľstvo peniazmi, či vyhrážkami?

Odpoveď č. 13: Nakoľko nie je na útvare predpísaná rovnošata, každý zaistenec sa môže obliekať do svojho vlastného šatstva. A je spozorovateľný rozdiel medzi takpovediac bohatšími a chudobnejšími. Miestami stačí ak má jeden z nich vodcovské vlohy, a teda je samozrejmé, že väčšina slabších sa k nemu prikláňa a pridáva, dúfajúc a veriac v to, že je to akási sláva ukazovať sa tými najsilnejšími.

Otázka č. 14: Má toto predvádzanie sa tých silnejších následky, alebo negatívne vzťahy i vo vzťahu k Vám? Ako často musíte zasahovať, ako často sa vyskytujú problémy?

Odpoveď č. 14: Budem k Vám úprimný. V skutočnosti je to tam celkom kľudné a bezproblémové, problémy sa vyskytujú zriedkakedy, ba v tých prípadoch si to oni medzi sebou vybavujú.

Otázka č. 15: To znamená, že žijú všetci zaistenci spolu, v spoločných miestnostiach alebo majú svoje cely?

Odpoveď č. 15: Nepredstavujte si to ako skutočné väzenie. Je síce jednou z úloh na daných zaistencov dohliadať a ich úniku zabrániť, žijú si však veľmi dobre. Nie sú to vôbec cely, kde bývajú. Sú to pomerne veľmi dobre zariadené miestnosti. Sú rozdelené po izbách, ba môžu sa vzájomne navštevovať. Je to dovolené. So ženami je to však inak.

Otázka č. 16: Ženy majú predpokladáme izby zvlášť. Alebo nie? A ako je v skutočnosti so ženami, je to s nimi jednoduchšie, alebo sú viac problémové?

Odpoveď č. 16: Predpokladáte správne. Ženy majú nielen izby zvlášť, ale aj zaistené sú v druhej budove. Ale i ženy majú svoje zariadené izby, a tiež ako chlapi, majú na chodbe kúpeľňu a toalety, ako aj spoločenskú miestnosť na rôzne aktivity. Či je to s nimi ľahšie? Viete, v skutočnosti ani nie. Všetci majú rovnaké práva a možnosti, sú si taktiež vedomé toho, čo je a čo im nie je povolené.

Otázka č. 17: Dovoľme si Vám položiť otázku, na ktorú ak chcete odpovedzte, ak nie, pochopíme to. Nestala sa Vám aspoň raz taká situácia, kedy chcela žena využiť svoje prednosti a ovplyvniť Vaše správanie sa k nej? Pravdepodobne viete čo tým myslíme.

Odpoveď č. 17: Smiech... Predpokladal som, že sa ma na to spýtate. Odpoviem Vám na Vašu otázku veľmi otvorene. Mnohé ženy, ktoré sú zaistené na útvare, sú tam z rôznych dôvodov. Medzi tie dôvody však patria i také, ako sú prostitúcia. Boli zaistené počas razie, teda vyšetrovania v určitých kluboch, pričom sa nachádzali na našom území bez absolútnej evidencie, a teda nelegálne. Boli prípady, kedy sme si s kolegami hovorili, že je to až hrozivé, ako si dokážu krásne mladé dievčatá zničiť svoje životy. Na útvare ste si však vedomý toho, že či je to žena a či muž, sú to osoby, ktoré konali v rozpore so zákonmi, a to je ako vieme neprípustné. Napokon, na čo sú potom zákony. Sú preto, aby sa dodržiavali. A preto je moja odpoveď, nie.

Otázka č. 18: Veľmi diplomatická odpoveď. Ale ako je to potom napríklad s manželskými dvojicami?

Odpoveď č. 18: Nepredstavujte si to teraz tak, že len preto, lebo sa tieto osoby dopustili niečoho zlého, sa im upierajú ich práva. To teda nie. Majú samozrejme nárok sa denne stretávať, a to po dobu tak dlhú ako si len požiadajú. Sú však pod policajným dohľadom.

Otázka č. 19: Majú právo na návštevy a telefonáty?

Odpoveď č. 19: Samozrejme, že áno. V budove útvaru sa nachádza telefónna búdka, z ktorej majú možnosť zavolať svojim blízkym a známym. Je tiež možnosť, aby ich rodinný príslušníci alebo blízky zavolali na útvar, následne sa im odkazy tlmočia pracovníkmi útvaru.

Otázka č. 20: Ako je to s ich voľným časom? Majú možnosť vychádzok?

Odpoveď č. 20: Vychádzok, samozrejme áno, avšak to len na vyhradenom priestranstve, a teda vo dvore útvaru, a to pod našim, teda policajným dohľadom, a aj to denne. Taktiež sa mnohí z nich venujú ručným prácam a výrobe dekorácií.

Otázka č. 21: Ako im pomáhate Vy? Myslíme tým zamestnancov polície – útvaru.

Odpoveď č. 21: Možno to bude pre Vás neuveriteľné, ale ak stretávate ľudí, a to tých istých ľudí takmer denne, alebo každý druhý deň, je nemožné nepoznať ich. Viete veľmi dobre čo najradšej jedávajú, o čom sa stále rozprávajú, čím trávia čas, čo ich zaujíma, prípadne i to, čo chystajú a čo plánujú. Každý prečítaný časopis alebo knižka, farebné papiere, pastelky a fixky boli predmety, ktoré sme niektorým veľmi radi nosili, ako napríklad farebné papiere. Ak môžem uvediem príklad jednej veľmi talentovanej Číňanky, ktorá vyrábala origami a dekorácie pre seba aj ostatných, rozprávala čínske básničky.

Otázka č. 22: Rozumeli ste im?

Odpoveď č. 22: Čínsky nie, ale možno mi neuveríte, no takmer každý zo zaistencov vie buď po slovensky, maďarsky, česky, rusky, či po anglicky alebo nemecky. Preto nebol a ani nie je problém sa s nimi dorozumieť ani pre jedného z policajtov útvaru policajného zaistenia.

Otázka č. 23: Aké výhody majú napríklad zaistenci?

Odpoveď č.23: Výhody, tak to nie je možno najvhodnejší výraz. Povedal by som to asi tak, že sme sa im snažili i my vyhovieť vo veciach prípustných. Môžem uviesť, že sa dbalo na ich pravidelné stravovanie, ako aj na rozdiely v ich stravovaní. Napokon, je aj Vám určite známe, že Moslimovia nejedia bravčové a Indovia hovädzie mäso. Preto dostávali stravu, ktorú jesť mohli a nebola v rozpore s ich náboženskými a stravovacími zvyklosťami. Zaujímavé boli napríklad dni, keď dodržiavali Moslimovia ramadán, mali tiež určený čas kedy sa mohli napiť čo len glgu vody. Útvar má tiež jedáleň, zaistenci sa však stravujú v jednej a zamestnanci v druhej miestnosti. Taktiež sme im povoľovali obdržiavať balíky, ktoré však prešli prísnymi kontrolami, tiež detektorom kovu. Mali ste vidieť tú ich radosť, keď dostali sladkosti, cigarety či rôzne časopisy a listy. Avšak každý balík je samozrejme prešetrovaný, aby neobsahoval veci nedovolené na útvare, veci, ktoré by mohli ohroziť život alebo uľahčiť útek. Taktiež sú im povolené športové aktivity na už spomenutom areály vo dvore útvaru, ako i večerné kartové partičky. Veď treba uznať, že my policajti sme len radi, ak nedochádza k problémom a trávia čas, teda pobyt na útvare pokojne, a bez potreby nášho zásahu, s cieľom nastolenia poriadku a zamedzenia ohrozenia života. Neprípustné sú drogy, zbrane, výbušniny, mobilné telefóny ...

Otázka č. 24: A ako je to s lekáorskými prehliadkami? Má útvar vlastného lekára?

Odpoveď č. 24: Áno. Útvar má svojho lekára, ktorý dochádza pravidelne a uskutočňuje potrebné prehliadky alebo rieši ich choroby. Tak isto sa uskutočňuje prehliadka i pri prijatí, a teda zaistení na útvar, po tom, ako bola dotyčná osoba zaistená počas kontroly hraničnej, cudzineckej či poriadkovej polície a prevezená na útvar. Dokonca je to oveľa zložitejší a dlhší proces, ktorý je pri zaistení potrebný.

Otázka č. 25: Ako je to v skutočnosti s identitou týchto osôb, napokon mnohé majú falošné mená. Je to tak?

Odpoveď č. 25: Áno, pri zaistení sa urobia všetkým potrebné lekárske prehliadky. Taktiež kontrola dokladov, batožiny i osoby, ďalej daktyloskopické odtlačky a fotky dvakrát, následne je správa, a teda jedna kópia preposlaná do Luxemburgu cez internú sieť. Odpoveď sa obdrží do troch minút, a tým sa zistí a skontroluje, či už bola daná osoba na území EÚ evidovaná ako cudzinec alebo ako páchatel trestného činu. Následne sú zamestnancami cudzineckej polície vykonané kontroly na zistenie totožnosti osoby, pravosti dokladov, a to cez približne 12 na to slúžiacich systémov.

Otázka č. 26: Čo sa stane po identifikácii osoby?

Odpoveď č. 26: V prípade, že sa zistí, že má dotyčná osoba pri sebe pravé doklady, ale nepožiadala do troch mesiacov o azyl, bude z našej krajiny vyhostená. Príslušníci cudzineckej polície ju eskortujú za hranice štátu, kde ju odovzdajú príslušným orgánom a úradom, ktoré preberajú následné zabezpečenie, kontrolu a zaistenie. Miestami sa prevoz uskutočňuje len po hranice, napríklad v prípade Ukrajincov alebo Moldavcov, potom si ich preberú už príslušníci tamojšej vlády. Avšak v prípade, že získa dotyčná osoba tolerovaný pobyt, alebo požiadala o azyl a aj ho získa, sa môže na území SR usadiť.

Otázka č. 27: Ako je to s návštevami na útvar? Majú povolené návštevy denne?

Odpoveď č. 27: Skutočnosť je taká, že zaistenci, ktorí majú peniaze, si môžu deň vopred napísať, a teda vyplniť žiadosť o návštevu. Tá sa môže uskutočniť za dohľadu policajta hneď na druhý deň. Treba však poznamenať, že zaistenci sa nemôžu pohybovať bez policajného dohľadu.

Otázka č. 28: Zabudli sme ešte na otázku, či viete jednoznačne zabezpečiť, aby prebiehalo zabezpečenie týchto zaistencov aj po ich odovzdaní tak, ako je to dané zákonmi a predpismi.

Odpoveď č. 28: Viete, našou úlohou je dbať na dodržiavanie všetkých práv zaistencov, ako som to už spomenul, bez ohľadu na to, aký trestný čin spáchali. Sú to tiež ľudia. Našou úlohou, úlohou príslušníkov cudzineckej polície bolo zabezpečiť ich bezproblémový príchod a odovzdanie zahraničným kolegom. My si svoju prácu odvádzame, sme si teda odvádzali počas môjho výkonu povolania na útvare v Medved'ove skutočne precízne. Nepamätám si, že boli zaistenci po odovzdaní týraní alebo ohrození. Napokon, práva aj povinnosti policajtov sú v každej krajine rovnaké. V prípade nesprávneho zaobchádzania s ohrozenými by boli samozrejme patrične potrestaní.

Otázka č. 29: Stáva sa často, že sa zaistenci búria. Stáva sa, že to na útvare nevládajú?

Odpoveď č. 29: Ako som Vám to už ak dobre viem spomenul, všetci zaistenci sú vzhľadom na svoje doteraz zaužívané zvyky a spôsoby života, odlišní. Miestami to niektorí zvládajú horšie. Sú to najmä zaistenci, ktorí žili predtým voľnejším spôsobom života, alebo typy prírodné, chýbajú im zvieratá, pobyt vonku v prírode. Dôvodom môže byť tiež strach z návratu, alebo neistoty, ako to skončí, čo s nimi bude. Napokon niektorí ušli práve preto, aby mohli konečne pokojne žiť, utekali pred vládou a politikou v krajinách, pred tyraniou alebo žobraním, s cieľom skúsiť šťastie a začať odznova.

Otázka č. 30: Máte k niektorým zo zaistencov hlbší vzťah? Myslíme tým, či sa s niektorými kamarátite, môžete sa s nimi vôbec kamarátiť?

Odpoveď č. 30: Spomínal som, že nám naše povolanie neumožňuje pristupovať k niektorým zaistencom iným spôsobom, ako k ostatným. Bolo by to neetické. Na druhej strane však priznávam, že sa miestami stáva, že sa prihovárate častejšie len k niektorým, s ktorými si máte čo povedať. Sú to typy komunikatívne, spoločenské, zábavné alebo veľmi rozumné. Stalo sa, že sme sa s niektorými kolegami veľmi často rozprávali s Kubáncami, ktorí strávili u nás na útvare približne tri mesiace. Boli neustále vysmiati, mali dobrú náladu, počúvali svoju hudbu a tancovali, pričom stále snívali a plánovali. Napokon sa stalo niečo veľmi príjemné, až neuveriteľné. Ba som aj rád, že Vám to môžem vyrozprávať. Nakoľko mali podanú žiadosť, tiež sa im vyhovel, boli z útvaru policajného zaistenia v Medved'ove prepustení, ba bolo im tiež povolené na Slovensku zostať. Dnes sú už známymi a uznávanými lektormi tanca v našom hlavnom meste. Napriek tomu, že sme s nimi naozaj dobre vychádzali, nemali povoľované žiadne iné výhody, a teda neboli žiadnymi výnimkami, napokon by sme tým porušili prísahu a zákony, a tým i práva a povinnosti policajnej práce.

Otázka č. 31: Tento prípad bol skutočne veľmi zaujímavý. Vyvodzujeme však z toho, že ste s nimi museli tráviť pomerne veľa času, keď ste im tú radosť a šťastie, môcť tu na Slovensku zostať, tak priali.

Odpoveď č. 31: Neviem, čo myslíte tým, že pomerne veľa času. Ak predpokladáte, že sme s týmito zaistencami trávili viac času, sa mýlite. Nie, počas kontroly a prehliadky izieb, počas denných prechádzok na útvare, doprovod a eskorta na súd, iné lekárske prehliadky, kontrola výkonu hygienických potrieb, ale aj stretnutia za prípadu, že sme museli zasahovať a zaistenci museli o danej situácii vypovedať. Viete, i napriek tomu, že sú zaistenci oddelení od nás mrežami, pohybujú sa voľným spôsobom, ale od nás sú na poschodiach oddelení mrežami. Preto im však ešte nie je zakázané s nami komunikovať, prihovárať sa, rozprávať nám príbehy. Predstavte si 12 hodinové smeny, hodiny, ktoré strávite medzi nimi. Tých ľudí už po čase poznáte, nemôžete a nedokážete sa tváriť ako by tam neboli. A nech sú hocijakej národnosti či farby pleti, dokážu i oni zabaviť, zaujať a ľudsky komunikovať.

Otázka č. 32: Zaujímalo by nás, akú starostlivosť prejavuje voči zaistencom sám štát alebo organizácie?

Odpoveď č. 32: Na útvare prichádzajú za zaistencami ich rodinní príslušníci alebo blízke osoby. Niektorých z nich ani nenavštevujú. Prichádzajú však za nimi sociálni pracovníci, pracovníci humanitárnej rady OSN, pracovníci migračného úradu, pracovníci rôznych neziskových organizácií s cieľom uľahčovať ich pobyt, či vrátenie domov, zabezpečiť ich potreby – nosia im knihy, časopisy aby sa vzdelávali a mali prehľad o tom, čo sa deje vo svete. Navštevujú ich aj preto, aby sa s nimi porozprávali o tom, aké nesprávne kroky podnikli, prečo sa do takejto situácie v skutočnosti dostali, čo ich čaká a neminie, a tiež im vysvetľujú ich práva a povinnosti.

Otázka č. 33: Ak sme správne pochopili, tieto návštevy sa konajú i s cieľom pomáhať Vám vo Vašej práci, a tiež na druhej strane i zaistencom?

Odpoveď č. 33: Áno, v skutočnosti sú to školení pracovníci, ktorí vedia akú otázku položiť, ako a prečo tú otázku položiť, a to s cieľom jednak pochopiť správanie sa zaistenca, a tiež mu vysvetliť a ho pripraviť, že ľudia musia niešť za svoje skutky a činy následky. A návštevy týchto zamestnancov sú veľmi nápomocné, pomáhajú sa zaistencom v čo najkratšej dobe adaptovať. Taktiež sú prípady, kedy sú rozhovory s týmito pracovníkmi užitočné, pretože sú mnohí veľmi uzavretí, preto je ťažké pochopiť ich či zistiť dôvody ich správania sa, napríklad ak sú agresívni alebo práve uzavretí a vôbec nekomunikujú, miestami ani nejedia. Preto je

dôležité dávať pozor i na psychický stav zaistencov, od ktorého sa ich správanie najčastejšie odvíja.

Otázka č. 34: Na otázky súvisiace so zaistencami a s policajnou etikou na útvare policajného zaistenia v Medveďove ste nám už odpovedali, radi by sme sa však ešte spýtali, ako je to s kolektívom. Aký je Váš kolektív? Vychádzate spolu dobre? Prípadne sú situácie, ktoré neodzrkadľujú práve zo strany kolegov to čo by ste očakávali? Prípadne, ako je to so ženami kolegyňami?

Odpoveď č. 34: Policajtom som už niekoľko desiatok rokov. Na časy, kedy som bol policajným príslušníkom práve útvaru policajného zaistenia v Medveďove boli moje azda najlepšie roky. Na jednej strane to bolo určite ovplyvnené výnimočne skvelým kolektívom. Miestami sa nám už zdalo, akoby sme boli jednou veľkou rodinou, a to bez ohľadu na to, že sme ako jeden kolektív tvorili muži so ženami. I tie si svoju prácu dodávam skutočne oddane vykonávali. Táto práca si vyžaduje rovnaké odhodlanie, oddanosť, vytrvalosť a nestrannosť ako u chlapoch, tak u ženách. Ani v tomto kontexte nepokladám za správne, aby boli ženy diskriminované. Sú situácie, kedy je rozhodujúci práve takzvaný ženský inštinkt, a napokon miestami práve silné mužské nasadenie. Na útvare však bolo počas doby, kedy som tam pracoval, veľmi kľudné a súdržné. Za tie roky sa však veľa vecí zmenilo. Kriminalita a neľudskosť sa stupňuje, ľudia chladnú a aby som sa jemne vyjadril, nesprávne konajú. Potom prichádzame na rad my, pretože práve našou úlohou je práve takýmto problémom zabrániť a slúžiť celému obyvateľstvu. Nášmu kolektívu sa to aj darilo. I dnes mám dobré miesto a príjemných kolegov, ale táto práca je už o inom. Práca na útvare policajného zaistenia v Medveďove bola iná, tam ste sa denne stretávali s prípadmi, ktoré vo Vás denne zvyšovali a podporovali snahu byť vzornými súrodencami, priateľmi, či rodičmi, aby nedošlo k situáciám, že sa práve Vaši najbližší ocitnú v takej či len podobnej situácii ako zaistenci útvaru. Preto to bolo i pre nás policajtov náučné. A možno tá ľudskosť bola príčinou dobrých vzťahov ako medzi kolegami, a ak sa to môže takto vysvetliť, tiež so zaistencami, ale to všetko na báze snahy udržiavania pokoja a zbytočných problémov, aby nenastali situácie, ktoré by ohrozovali práva a povinnosti ako zamestnancov, tak aj zaistencov.

Otázka č. 35: Veľmi pekne Vám ešte raz ďakujeme za to, že ste prijali naše pozvanie. Ale sme Vám vďační o to viac, pretože ste nám týmto rozhovorom poskytli skutočný náhľad nielen do útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove, ale i do policajnej práce. Dovoľte aby sme sa Vám priznali, že na základe rozhovoru Vás považujeme za veľmi

správneho človeka, ale i policajta, ktorý si nielen váži svoju prácu, ale taktiež ju vykonáva tak, ako si to žiadajú všetky zákony, predpisy, tak ako to zákon káže. Najviac nás však zaujala Vaša etickosť, prístup k jednotlivým zaistencom, a to v každom prípade ako k rovnocenným ľuďom...A to je správne.

Odpoveď č. 35: To ja som Vám vďačný za pozvanie. Neviete si predstaviť, akú radosť ste mi spôsobili. Pevne verím, že sa Vám podarilo osvojiť si nové a také informácie a poznatky, ktoré Vám budú osožné nielen pri vypracovávaní práce. Snáď za pomoci tejto práce pochopí mnoho ďalších čitateľov, že policajná práca v skutočnosti nie je jednoduchá práca. Naším cieľom nie je občanom škodiť, ale im pomáhať, no zlu treba zabrániť, treba sa len posnažiť nás pochopiť. Napokon aj my sme len ľudia.

Otázka č. 36: Ďakujeme a prajeme Vám všetko dobré. Dovozenia.

Odpoveď č. 36: Nech sa Vám darí. Ďakujem. Dovozenia.

4.1 Etika policajta vo vzťahu k etnickým skupinám

Samotný pojem etnikum opisuje členenie ľudstva na skupiny, a to s pomocou kultúrne vyjadrených totožností a odlišností jej členov, pričom pojem etnikum už dlhé roky nahrádza pojem kmeň. Etnicitu je možné rozdeľovať na základe viacerých kritérií, a to zjavných či subjektívnych. Zjavné predstavujú napríklad jazyk, rasa či identita, pričom subjektívne reprezentuje etnická identita. Pri posudzovaní a skúmaní etnicity je potrebné tiež sledovať kultúrny obsah danej etnickej skupiny, či vzájomné vzťahy medzi nimi. Treba tiež poznamenať, že spôsob, akým sa etnikum odlišuje, je závislé skôr na konkrétnom kontexte ako na všeobecnej definícii, z čoho vyplýva, že etnikum nie je jednotkou reálnou, ale naopak, je jednotkou fiktívnou a konštruovanou. Práve na základe etnicity sa členovia etnickej skupiny buď ako odlišní identifikujú, alebo sa od iných etnických skupín odlišujú svojvoľne, a teda vedome na základe vlastného rozhodnutia, preto zohráva dôležitú úlohu ako hlavný prvok, práve symbolicky vyjadrená spolupatričnosť a odlišnosť, vyjadriteľná ako my a oni. Rôzne sú i mená a označenia týchto etník, ako napríklad Inuiti sa nazývajú Eskimákmi (Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2006).

Samotná odlišnosť skupín je však nielen utváraná a udržiavaná, ale i komunikovaná

práve v ich vzájomnom kontexte, pričom každá z etník si zachováva svoju kontinuitu i napriek významným zmenám jednotlivých kultúrnych prvkov ako je jazyk, zvyky, spôsoby obživy a iné. Historicky dochádza k procesu vyčleňovania etnických skupín, to znamená k etnogenéze alebo naopak k ich asimilácii v dôsledku vzájomných a trvalých kultúrnych kontaktov odlišných etnických skupín. V modernej spoločnosti sú tieto procesy vyvolávané najmä industrializáciou, urbanizáciou alebo migráciou. Národ je však pojem pre iný, ale príbuzný druh kolektívnej identity, a to z dôvodu, že i príslušníci národa sú nositeľmi určitej etnicity. Ďalej je dôležité uviesť, že národný štát je v značnej miere mocenským monopolom dominantnej skupiny, ktorá je definovaná ako národ. Tu sa však vyskytuje problém, ktorý spočíva v tom v problémoch, ktoré predstavujú vzťahy medzi etnickými skupinami a štátom. Nakoľko štát môže byť nielen symbiotický, ale aj konfliktný. A to môže a často je i dôvodom, prečo sú členovia etnických skupín na základe etnickej príslušnosti vylučovaní zo spoločnosti naokolo. Tým sú však i nedobrovoľne obmedzovaní, ďalej aj znevýhodnení ako v deľbe práce, ako i prístupu ku vzdelaniu, tiež moci a bohatstvu oproti dominantnému etniku (Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2006).

Zastaviť a prehľadávať na základe etnicity a náboženskej príslušnosti je neúčinné.

Na základe mnohých štúdií bolo zistené, že počas dopravných akcií a kontrol sa stávajú obeťami najčastejšie práve príslušníci menšín, a to z dôvodu etnického profilovania niektorými policajnými predstaviteľmi. Treba však vysvetliť, že etnické profilovanie je formou diskriminácie, ktorá je v dnešnej dobe v Európe veľmi rozšírená, aj napriek tomu, že práve tieto metódy odporujú dohodnutým normám ľudských práv, a tiež pôsobia kontraproduktívne. To znamená, že odradzujú ľudí od spolupráce s políciou, čo tiež znižuje aj ich možnosti v snahe úspešne odhaľovať prípady skutočnej kriminality (Hammarberg, 2009). Práve na základe tohto profilovania dochádza k zníženiu dôvery zo strany obyvateľstva, pretože majú práve predstavitelia menšín ten pocit, že sú kontrolovaní práve kvôli svojmu imigrantskému a menšinovému postaveniu, a tým nie sú vítaní v spoločnosti ako v celku. Mnohými predstaviteľmi policajného zboru sú ohodnotení ako horší, podozrivejší, čo je však nesprávny spôsob posudzovania a prístupovania k týmto menšinám.

Dokazujú to i mnohé výsledky testovania, ktorými sa jednoznačne dospelo k tomu, že toto profilovanie vychádza najmä zo zaujatosti a nesprávneho postoja a výkonu povolania, či nerešpektovania potreby dodržiavania práv všetkých osôb, a to zo strany niektorých

policajtov, čo je však závažným problémom nie jednej krajiny. Preto boli Európskym súdom pre ľudské práva prešetrované prípady ohľadom právomoci polície, s cieľom zistiť prípady počas ktorých došlo k porušovaniu základných ústavných práv obyvateľov, s cieľom výskyt takýchto prípadov v budúcnosti zamedziť a odstrániť. Napokon je skutočne nesprávne, využívať a preferovať etnické či náboženské profilovanie. Táto metóda hľadania takzvaných stereotypov zlyháva, čím dochádza k úniku skutočných vinných, ba i k poškodeniu a ujme vo vzťahu k nevinným. Nielenže sa tým znižuje a oslabuje snaha boja proti zločinu a terorizmu, ale i dôvera zo strany obyvateľstva. Dochádza tým k podkopávaniu princípov právneho štátu, ako i k pochybnostiam vo vzťahu k nestrannosti polície a jej príslušníkov. Znižuje sa tým možnosť spolupráce s políciou, a tým i možnosť a ochota zo strany obyvateľstva, napomáhať k zníženiu kriminality či predchádzaniu terorizmu alebo činov, ktoré sú v rozpore so zákonom. Preto by sa etnické alebo náboženské profilovanie malo nahradiť alternatívnymi metódami, akou by mohlo byť napríklad profilovanie na základe individuálneho správania sa daného jednotlivca. Najdôležitejšie je však, aby existoval objektívny dôvod, prečo sú niektorí jednotlivci zastavení a prehladávaní, aby bolo tiež zdôvodnené a personalizované i podozrenie z kriminálnej činnosti. Pretože ani farba pleti, oblečenie či viditeľné náboženské atribúty nemôžu byť považované za objektívny dôvod zastavovania, kontroly a prehládania daných, dotýčnych osôb (Hammarberg, 2009). Práve z toho dôvodu zverejnila ECRI - Európska komisia proti rasizmu a intolerancii v roku 2007 závažné odporúčanie: Boj proti rasizmu a rasovej diskriminácii v policajnej praxi, ktorým odporúča vládam jasne definovať a zakázať profilovanie prostredníctvom legislatívy. Pretože je tiež úlohou každej vlády zaviesť isté normy odôvodneného podozrenia. Cieľom by malo byť zaistiť, aby kontrola, ako i dohľad a celkové vyšetrowanie všetkých prípadov prebiehali v každom prípade na základe objektívnych kritérií. Preto je zdôrazňovaná i potreba pravidelného školenia polície, čoho cieľom je zvýšiť efektivitu využívania noriem odôvodneného podozrenia, pričom sa tiež navrhuje všetky prípady a aktivity monitorovať v praxi, a to zhromažďovaním údajov, ktoré sú roztriedené podľa určitých znakov, oddeľujúcich národnostný či etnický pôvod, ako i jazykovú, či náboženskú alebo národnostnú príslušnosť (Hammarberg, 2009) .

Tieto opatrenia budú však účinné len v prípade, ak budú dodržiavané a rešpektované prístupy založené na zodpovednosti, ba budú tiež rešpektované práva obyvateľstva. Dôležitú úlohu však v prípade etnické skupiny a policajná práca, zohráva projekt Open Society Justice Initiative realizovaného v roku 2005. Práve ním sa mali odhaliť nedostatky v praxi, a tiež docieľiť zlepšenie a zefektívnenie vzťahov medzi políciou a

príslušníkmi menšín, a to za pomoci nielen zodpovednejšieho, ale aj účinnejšieho využívania právomoci predstaviteľov polície. Taktiež sa za pomoci tohto projektu dokázalo, že počas kontroly a prehľadávanie dochádza skutočne mnohými policajnými predstaviteľmi k etnickému a náboženskému profilovaniu, pričom sa v prípade týchto osôb nezistila vyššia miera trestnej činnosti ako pri ostatnej populácii. Vďaka tomuto projektu sa dosiahla i zmena u niektorých policajných predstaviteľov, ktorí vyššie uvedené profilovanie preferovali, napokon sa zistilo, že je toto profilovanie nielen neférové a nesprávne vzhľadom k ich povolaniu, ale toto bolo dôležité zistenie, najmä pre zástancov etnického a náboženského profilovania, ktorí tvrdili, že príslušníci menšinových komunit s väčšou pravdepodobnosťou spáchajú nejaký trestný čin ako ostatní, a preto je podľa ich názoru zvýšený počet zásahov polície opodstatnený. Toto je však nesprávny prístup zo strany tých policajných predstaviteľov, ktorí zastávajú tento názor, napokon to má negatívny dopad na spoločnosť ako celok. Veď uznajme, vhodné by bolo keby mali všetci, teda celé obyvateľstvo dôvod dôverovať polícií, a to bez najmenej možnosti výskytu nenávistných a neférových útokov na základe nejakého stereotypovania. Práve to sú dôvody, prečo práve príslušníci menšín majú pocit, že je polícia nie nástrojom spoločnosti, ale štátu. Preto, aby pominula táto nedôvera, by sa mala podporovať rovnosť, a tiež by sa mala predchádzať a zamedziť zbytočná diskriminácia, čo by viedlo k spokojnosti celej spoločnosti a ľudia by uverili podstate poslania policajného povolania. Napokon práve oni sú ochrancami ľudských práv (Hammarberg, 2009).

4.2 Etika na útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove

Útvar cudzineckej polície ako i útvar hraničnej polície sú útvarom ministerstva vnútra, ktorým sú priamo riadené všetky organizačné zložky, a to pri plnení úloh v oblasti:

- Ochrany štátnej hranice.
- Boja proti nelegálnej migrácii ako aj prevádzachstvu.
- Hraničnej kontroly.
- Povoľovania pobytu cudzincov.
- Vyhost'ovania cudzincov.
- Vízovej praxe
- Vo vymedzenom rozsahu na úseku azylového konania a realizácii dublinského dohovoru – readmisné dohody (Ministerstvo vnútra SR (4), 2010).

Tieto vyššie uvedené úlohy sú takmer všetky tiež úlohami útvaru policajného zaistenia pre cudzincov, ktorý budeme na nasledujúcich stranách našej práce opisovať, a to formou rozhovoru. Rozhovor prebiehal formou dialógu, a to s bývalým zamestnancom útvaru policajného zaistenia v Medved'ove. Dôvod, prečo sme sa rozhodli nadobudnuté informácie tlmočiť v praktickej časti práci, a to práve formou dialógu je, že sme chceli uviesť tiež nami položené otázky, na ktoré bývalý zamestnanec odpovedal, a taktiež bolo našim cieľom spracovať našu diplomovú prácu tak, aby bola pre každého čitateľa zaujímavá. Ešte predtým ako uvedieme všetky otázky nášho rozhovoru, je potrebné poznamenať, že chcel zostať bývalý zamestnanec v anonymite, nakoľko bol skutočne veľmi nápomocný, čoho výsledkom boli i odpovede na otázky, na ktoré by pravdepodobne neodpovedali všetci zamestnanci polície, či len útvaru policajného zaistenia v Medved'ove. Pevne veríme, že sa nám podarilo získať informácie, ktoré budú zaujímavé nielen v súvislosti s tematikou našej práce, ale veríme, že budú prínosné pre nás ako pre ľudí.

5 DISKUSIA, VYHODNOTENIE, ODPORÚČANIA PRE PRAX

5.1 Diskusia

Prax nám overila a zviditeľnila hodnotu etiky v našom ľudskom živote, a teda pre spoločnosť. Ako nám to však mnohé životné situácie dokázali, nie každý si to uvedomuje, nie v každej oblasti sa to dodržiava.

Fungovanie útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove sa príslušníci, zamestnanci polície správajú skutočne príkladovo, aj napriek tomu, že si niektoré núdzové situácie vyžadujú z ich strany aj hrubšie prejavy. Je to však pochopiteľné. Napokon sú verejnými činiteľmi, ktorých prácou je ochraňovať ľudí, dbať na dodržiavanie ich práv, ale aj povinností. A preto v prípadoch, ktoré sú v rozpore so zákonmi, najmä však s morálnymi hodnotami etiky vo vzťahu k ľudskej bytosti, musia zakročiť. Podľa zistených informácií nastávajú takéto situácie málokedy, čoho dôvodom je správne prístupovanie policajtov k svojej práci, a tiež rešpektovanie a dodržiavanie etiky.

5.2 Vyhodnotenie činnosti útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove

Útvar policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove bol podkladom pre spracovanie praktickej časti našej práce. Hneď na začiatku považujeme za dôležité uviesť nemalé pozitívum, ktoré nám vypracovanie praktickej časti práce poskytlo. Mnohí ľudia vnímajú policajnú prácu skutočne negatívne. Azda je viac práve tých, ktorí ju považujú za nedostatočnú a policajtom krivdia. Je len málo tých, ktorí sú spokojní alebo sa nevyjadrujú, lebo žiadne skúsenosti nemajú.

Pri vypracovávaní teoretickej časti práce sme mali možnosť sa bližšie zoznámiť so základnými teóriami, ktoré nám priblížili dôležitosť samotnej etiky, ako i etiky súvisiacej s policajnou prácou. Keď sme následne vypracovávali praktickú časť, počas čoho sa uskutočnilo i osobné stretnutie s bývalým zamestnancom útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove, pochopili sme hodnotu dodržiavania etických noriem a zásad vo vzťahu k ľuďom, ale pochopili sme tiež, že je nesprávne súdiť a porovnávať všetkých policajtov rovnako. Tento pocit sa nás zmocnil práve počas osobného stretnutia, kedy sme mali možnosť klásť rôzne otázky súvisiace s našou tematikou práce. Napokon sme nedostali

jednotvárne, rýchle a podľa nás, ani klamlivé odpovede, s cieľom na nás zapôsobiť, že funguje všetko tak, ako je to predpísané zákonmi. Práve naopak, okrem skutočne úprimných odpovedí na naše otázky sme si mohli vypočúť príbehy, ktoré boli miestami nielen šokujúce, ale i náučné. Práve počas rozprávania tých príbehov sme si uvedomili, aké máme šťastie, že žijeme kde žijeme, a že sme tými ľuďmi, ktorými sme. I keď to boli príbehy chvíľami až šokujúce, poľutovania hodné, boli sme si vedomí i faktu, že to všetko čo sa tým zaistencom stáva alebo tie trestné činy, ktorých sa dopúšťajú, nemusia byť nimi v každom prípade vykonávané s cieľom ublížiť. To však ešte neospravedlňuje ich činy, nakoľko to odporuje zásadám etiky.

A práve preto je ťažká i práca policajtov. I keď sú to ľudia, práve ich prácou je zlo zamedziť a zastaviť. Sú si vedomí ľudského nešťastie tých, ktorí sa takýchto činov dopustili práve preto, aby mohli niekde inde pokojne a vzorovo žiť, mali však podstúpiť potom iné kroky. Sú to nešťastníci, ale i osoby konajúce v rozpore so zákonom. Policajti musia preto pozerieť na týchto ľudí tak, že sú to ľudia vykonávajúci nesprávne veci, ktoré keby sa neprimerane riešili, by sa v čoraz väčšej miere rozširovali. A potom by už šíreniu takéhoto zla, nezabránila ani polícia. Preto je nutné z ich strany zakročiť včas, napokon to robia pre nás všetkých, pre spoločnosť, s cieľom ochrániť nás práve pred takými osobami, ktoré páchajú zlo s cieľom ublížiť, a tým našu spoločnosť ohroziť.

Policajti si svoju prácu na útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove vykonávajú príkladne. Zastávame sa tohto názoru i na základe veľmi príjemného osobného rozhovoru, ktorý nám priblížil činnosť tohto útvaru až tak, ako keby sme ho už poznali a na ňom dlhé roky pacovali. Na podloženie nami zastávaného názoru slúži i praktická časť práce, rozpracovaná na vyššie uvedených stranách, a to formou znázornenia a uvedenia spomenutého osobného rozhovoru. Otázky a najmä odpovede na ne, podložia vysokú mieru zachovania etického prístupovania a správania sa policajtov, pracujúcich na útvare, čím hodnotíme v konečnom prípade činnosť tohto útvaru a jej zamestnancov za príkladné.

5.3 Odporúčania pre prax

Všetky doteraz uvedené a nadobudnuté informácie nám podávajú skutočný obraz o nami opisovanom policajnom útvare, ktorého správne fungovanie je pre našu krajinu dôležité. Ak si v hlave premietneme všetky tie menšiny, ich trestné činy, je skutočne dôležité, aby sa ku každému z nich pristupovalo podľa zákona, ktorý chráni práva všetkých občanov, a to

všetkých krajín. Napokon udržiavanie pozitívnych vzťahov i ostatnými krajinami je pre náš štát výhodné. Aj napriek našej vysokej spokojnosti s fungovaním nami opisovaného policajného útvaru, by sme chceli uviesť nie nedostatky, ale malé návrhy, ktoré by možno nepomohli ani tak policajnej práci na útvare, ako samotným zaistencom. Nakoľko nevieme uviesť také nedostatky, ktoré by zefektívnili policajnú prácu, by sme sa preto pokúsili navrhnúť niečo iné, čo sa bude zdať možno naivné, kto vie, či však nie účinné.

Keď sme počúvali o živote zaistencov na útvare, neušlo nám, že majú v podstate celé dni voľné a trávia ich, okrem predpísaného stravovacieho času, vo svojich izbách tak, ako chcú. I keď sú navštevovaní mnohými sociálnymi pracovníkmi alebo zamestnancami organizácií, ktorí sa im pokúšajú pomôcť, tým si ešte nie všetci uvedomujú vážnosť svojho skutku, za ktorý sa stali zaistencami tohto útvaru. Nie je to návrh vzťahujúci sa doslovne na všetkých zaistencov. Je to najmä pre tých, vinou ktorých boli ohrozené alebo vyhasli ľudské životy, pre tých, ktorí ubližovali nevinným, ktorí šíрили zlo, a teda odignorovali morálne ľudské hodnoty človeka, a tým aj svojho ja.

Preto by sme navrhovali štúdium na útvare, a to vedeného lektormi ovládajúcimi ich jazyky. Možno by bolo nesprávne chovať sa k nim ako k maloletým, a žiadať ich písať slohové práce. Nie je však zlé pokúsiť sa o nasledovnú vec. Rozdeliť ich podľa jazyka, ktorým sa dorozumievajú do skupín. Existujú mnohé videonahrávky, ktoré opisujú či ukazujú príbehy, ktoré sa udiali. Keby si možno denne pozreli aspoň jednu nahrávku, možno by si časom aj tí najhorší uvedomili následky svojho činu. Keby videli aké to je stratiť blízku osobu, akým spôsobom, a potom vidieť nešťastnú a trpiacu rodinu, možno by časom pochopili, čoho sa to dopustili. Nepredpokladáme, že to zmení ich prístup, že sa tým zlepší celý svet, ale stačí ak si to každý druhý deň niekto z nich uvedomí, napokon nie je nikde predpísané, že sa i oni sami nemôžu stať obeťami niekoho druhého. Ba napokon, možno stačí, navrhnúť im možnosť viesť si pre seba záznamy. Keby sa aspoň na papieri podelili o svoje myšlienky, možno by sa stali otvorenejšími.

A keby si svoje milé i zlé myšlienky prečítali, snád' by časom vážnosť svojich činov a potrebu ich eliminovania pochopili, a tým sa zmenili.

6 ZÁVER

Ako sme už v práci uviedli, prax nám potvrdila teóriu, a to v pozitívnom zmysle slova. I napriek tomu, že sme očakávali náznaky a príklady neetického správania sa policajtov na nami opisovanom útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove, sme veľmi spokojní. Spokojnosť môžeme podložiť skutočnosťami, ktoré preukázali jednoznačné efektívne fungovanie tohto policajného útvaru.

Možno, keby sme sa dozvedeli informácie opačného charakteru, by sa dala práca ešte ďalej rozviesť. My sme však radi, že sme sa takéto informácie nedozvedeli. Je to výhodné nie len pre nás, ale i pre políciu, a tým celkovo pre náš štát.

Na začiatku práce sme uvádzali, že sa viacej ľudí stotožňuje s negatívnou mienkou o polícií. Táto práca môže byť však príkladom toho, že je nesprávne posudzovať všetkých rovnako, a tiež, že je nesprávne podceňovať prácu polície. Napokon praktická časť je príkladom toho, aké rôzne situácie zažívajú, koľkokrát v náš prospech, v prospech ľudu riskujú, čoho všetkého sa zriekajú, a to všetko s cieľom slúžiť nám a chrániť nás.

Nepredpokladali sme, že sa na nami opisovanom útvare nachádza skupina len sympatických a férových ľudí, policajtov, ktorí sú síce tvrdými, ale správnymi osobami. Sú to osoby, ktoré si nielen vážia a majú radi svoju prácu, ale ju aj príkladovo a podľa predpisov vykonávajú. Týmto osobám netreba vysvetľovať čo je etika a jej hodnoty. Napokon sú to nielen policajti, ale predovšetkým ľudia. Tiež cítia, majú svoje myšlienky, predstavy a názory o veciach, ale sú zaviazaní svojej profesii, svojej práci, a to práci policajnej. Práci, ktorá sa riadi zákonmi, a tie nevymýšľajú oni, oni tie zákony len dodržiavajú a ich dodržiavanie požadujú. Pretože nezabúdajú, čo je ich hlavným cieľom, odhaľovať organizovanú, opakovanú a závažnú trestnú činnosť, a tiež tomu predchádzať. A tým pomáhať spoločnosti, nášmu štátu.

Je tiež potrebné poznamenať, pevne veríme, že sa po prečítaní práce zmení názor ľudí na policajnú prácu, a tiež, že si všetky policajné útvary budú vždy uvedomovať dôležitosť dôvery, ktorú je potrebné pociťovať občanmi voči nej, a myslíme si, že by to bolo správne a vhodné aj naopak. Vzájomná dôvera by pravdepodobne eliminovala strach a nedôveru ľudí, a tým zvýšila ich snahu a ochotu žiť a konať tak, ako to predpisujú zákony. Možno by mali policajti menej práce, ale o to viacej dôvery zo strany obyvateľstva.

Na záver je treba zdôrazniť, že civilizované správanie, profesionalita a sebakontrola sú uznávanými aspektmi práce polície v demokratickej spoločnosti. Zdvorné správanie vytvára

prostredie, ktoré podporuje a uľahčuje vyriešenie problému. Vytvára sa atmosféra vhodná na spoluprácu a podporujú sa vzťahy založené na dôvere medzi občanmi a pracovníkmi polície, čo môže byť veľmi nápomocné v budúcnosti, pretože sebadôvera a sebakontrola patria k najdôležitejším aspektom efektívnej práce polície. Pričom je dôležité na koniec dodať, že útvary policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove si našu dôveru už získali. Pevne veríme, že sa to nezmení, a tiež, že naše slová v budúcnosti aj niekto iný potvrdí.

7 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. ALLHOFF, D.W., ALHOFF, W. (2008). *Rétorika a komunikace*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2283-2
2. Cejthamr, V., Dědina, J., (2005). *Management a organizační chování*. Praha: Grada publishing. ISBN 80-247-1300-4
3. FEHÉROVÁ, B. (2009). *Možnosti motivácie zamestnancov vo firme a motivačný program firmy*. Bratislava: Vysoká škola manažmentu
4. FOBELOVÁ, D. (2005). *Aplikované etiky v kontextoch súčasnosti*. Banská Bystrica: FHV UMB. ISBN 80-8083-141-6
5. GAJDOŠOVÁ, L. (2000). *Mravné potreby osobnosti*. Banská Bystrica: FHV UMB. ISBN 80-8055-419-6
6. GOGO VÁ, A., KROČKOVÁ, Š., PINTES, G. (2004). *Žiak - sloboda – výchova*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa. ISBN 80-8050-675-2
7. CHO VANEC, J. (2001). *Slovenská republika – Budovanie suverénneho štátu*. Bratislava: PROCOM. ISBN 978-80-8571-705-1
8. CHROMÝ, J., VESECKÁ, R. (2009). *Kriminalita, verejnost a média*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-772-0
9. JANKOVSKÝ, J. (2003). *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton. ISBN 80-7254-329-6
10. KLÍMA, K. (2006). *Teorie veřejné moci*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 80-7357-179-X
11. KOMPOLTOVÁ, S. (2005). *Školská pedagogika*. Bratislava: Ekonóm. ISBN 80-225-1988-X
12. KORENÝ, P. (2000). *Bezpečnosť a sloboda In: Filozofia*. ISSN 0046-385X
13. KORENÝ, P. (2008). *Právo na slobodu svedomia*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa. ISBN 978-80-8094-315-8
14. MARTINSKÁ VAVROVÁ, A. (2009). *Náuka o spoločnosti*. Bratislava: Príroda. ISBN 978-80-07-01629-3
15. MIKULÁŠTÍK, M. (2003). *Komunikační dovednosti v praxi*. Vydavatelství: Grada Publishing. Praha. ISBN 80-247-0650-4
16. ONDREJKOVÁ, A. (2001). *Etika profesie*. Banská Bystrica: FHV UMB. ISBN 80-8055-566-4

17. RYBÁŘ, M. (2001). *Základy kriminalistiky*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk. ISBN 80-86473-03-1
18. SPURNÝ, J., MATOUŠKOVÁ, I. (2005). *Komunikačně náročné situace v policejní praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 80-86898-37-7
19. SYNEK, M. a kolektiv. (2003). *Manažérska ekonomika*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0515-X
20. ŠKVRNDA, F., PAWERA, R., WEISS, P. (2008). *Medzinárodná bezpečnosť*. Bratislava: Ekonóm. ISBN 978-80-225-2527-5
21. VAJDA, J. (2004). *Úvod do etiky*. Nitra: Enigma. ISBN 80-89132-12-X
22. VOLNER, Š. (2009). *Bezpečnosť v 21. storočí*. Bratislava: IRIS. ISBN 978-80-89256-36-
23. KIŠŠ, I. (2006). *Sociálna etika*. Bratislava: UK. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <http://www.fevth.uniba.sk/uploads/media/etika_2k6.pdf>
24. THURZO, A.: (2001). *Európsky kódex policajnej etiky*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <www.ozpsr.sk/menu/radaEU/EK_polic_etiky.rtf>
25. Ministerstvo vnútra SR (1). (2009). *Etický kódex príslušníka Policajného zboru*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?eticky_kodex_policajta>
26. Ministerstvo vnútra SR (2). (2009). *Služba poriadkovej polície Policajného zboru*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <<http://www.minv.sk/?informacie-1>>
27. Ministerstvo vnútra SR (3). (2009). *Povolanie policajta*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/prevencia/zakon_cest_a_odvaha/POVOLANIE%20POLICAJTA.pdf>
28. Ministerstvo vnútra SR (4). (2009). *Úrad hraničnej a cudzineckej polície*. [online]. [citované 14. december 2009]. Dostupné na internete: <<http://www.minv.sk/?uhcp>>
29. AGAFONOVÁ, M. (2008). *Aplikovaná etika v technologickom veku*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <http://www.tuke.sk/ksv/prehľad-vyucby-spolocensko-vednych-predmetov-na-ak-rok-2007-2008/literatura/eticke_pr_techolog_veku.pdf>
30. SAHÚL, J.: (2010). *Policajné povolanie a spoločnosť*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <<http://www.civil.gov.sk/archiv/casopis/2002/0730zc.htm>>

31. SIČÁKOVÁ, E., ZEMANOVIČOVÁ, D.: (2000). *Konflikt záujmov, etika a etický kódex vo verejnej správe*. [online]. [citované 09. december 2009]. Dostupné na internete: <http://www.transparency.sk/studie/021206_konfl.pdf>
32. Vysoká Škola Bezpečnostného Manažérstva. (2009). *Etika bezpečnostných služieb*. [online]. [citované 09. december 2009]. Košice. Dostupné na internete: <www.vs-bm.snadno.eu/Etika.doc>
33. Metodicko-pedagogické centrum Prešov. (2006). *Etnikum (Etnická skupina)*. [online]. [citované 11. december 2009]. Dostupné na internete: <<http://www.rozvojovevzdelavanie.sk/pojmy/etnikum-etnicka-skupina.html>>
34. HAMMARBERG, T.: (2009). *Zastaviť a prehľadávať na základe etnicity a náboženskej príslušnosti je neúčinné*. [online]. [citované 13. december 2009]. Dostupné na internete: <<http://www.radaeuropy.sk/?2009-07-20b>>
35. Monogram Technologies. (2006-2010). *Európsky policajný úrad*. [online]. [citované 23. marec 2010]. Dostupné na internete: <<http://www.europskaunia.sk/54/2>>

PRÍLOHY

Príloha č. 1

Etický kódex polície

1. Primárna pracovná zodpovednosť

Primárna zodpovednosť polície a každého policajta je ochrana občanov a dohliadanie na dodržiavanie zákonov. Policajt vždy rešpektuje spoločnosť ako celok a jej zákonne vyjadrenú vôľu. Polícia nie je prepojená na žiadnu politickú stranu.

2. Obmedzenie autority

Prvou úlohou ako policajta ako vykonávateľa zákona, je ozrejmiť si hranice, ktoré jeho činnosť vymedzujú. Keďže on predstavuje zákonnú vôľu spoločenstva, či už okresného ale štátneho, musí byť vedomí predpisov a obmedzení, ktoré mu ukladá zákon. Musí chápať podstatu štátneho systému, ktorý nijakej osobe, skupine či inštitúcii neposkytuje absolútnu moc. Musí zabezpečiť, aby ako hlavný obhajca systému nenarušil tento charakter.

3. Povinnosť oboznámiť sa so zákonom, svojou zodpovednosťou a zodpovednosťou ostatných verejných činiteľov.

Policajt by mal nepretržite študovať princípy zákonov, ktoré prisahou potvrdil, že bude dodržiavať. Musí poznať svoje zodpovednosti a podrobnosti ich vykonávania. Požiada o pomoc svojich nadriadených, ak má nejaké technické problémy, alebo ak mu nie sú princípy celkom jasné. Prejaví osobitné úsilie plne pochopiť svoj vzťah k ostatným verejným činiteľom a inštitúciám, vrátane vykonávateľom zákona z oblasti súdnych právomoc.

4. Využívanie vhodných prostriedkov na vhodné účely.

Policajti musia pamätať na svoju zodpovednosť a venovať veľkú pozornosť výberu prostriedkov pri plnení svojich povinností. Je neodpustiteľné, ak policajt poruší zákon alebo nedbanlivo zakročí pri zabezpečovaní ochrany verejnosti alebo majetku. Používanie nezákonných prostriedkov nezávisle od toho, ako úspešný bol výsledok, vedenie verejnosť k nerešpektovaniu zákona a polície. Ak sa má zákon ctiť, musí ho ctiť predovšetkým ten, kto ho vykonáva.

5. Spolupráca s verejnými inštitúciami

Policajt musí v plnej miere spolupracovať s príslušnými verejnými inštitúciami pri svojej autorizovanej činnosti, bez ohľadu na politickú príslušnosť alebo osobnú predpojatosť. Bude povinne dozerat' na zákonnosť všetkých aktivít súvisiacich s využívaním jeho osoby alebo úradu, vedome či nevedome, vo všetkých potenciálne nesprávnych alebo nezákonných postupoch. V prípade nejakého diskutabilného kroku vyhl'adá svojho nadriadeného a predloží mu podrobnú správu o navrhovanej službe alebo aktivite.

6. Súkromný život

Policajt si musí byť vedomý svojej totožnosti vykonávateľa zákona, ktorú má v očiach verejnosti. Nedbanlivosť správania v súkromnom živote, vyjadrovanie sa bez rešpektu o zákonoch alebo úsilie získať zvláštne výhody mimo služby sa odráža na imidži policajta a celého policajného útvaru. Spoločnosť, ako aj jeho profesia vyžadujú, aby policajt viedol život čestného a slušného občana. Počas práce pre políciu sa nesmie u policajta vyskytnúť prípad prijatia daru alebo vedľajších pochybných príjmov.

7. Vzťahy s verejnosťou

Policajt, ktorý si je vedomý svojej zodpovednosti voči celej spoločnosti, komunikuje z každým občanom tejto spoločnosti takým spôsobom, ktorý je hodný istoty a dôvery. Takže nebude ani panovačný, ani ponížený pretože občania pred ním nemajú stáť v posvätnej úcte, a ani mu nemajú rozkazovať. Policajt nekoná podľa osobných pocitov alebo predsudkov, ale len ako policajt, ktorý si je vedomý svojej zodpovednosti plniť si svoje zákonné záväzky, ktoré odprisahal.

8. Zadržanie a zaobchádzanie so zadržanou osobou

Policajt používa svoje právo zadržať podozrivého v súlade so zákonom a s ohľadom na právo dotyčnej osoby. Jeho úrad ho neoprávňuje zločinca súdiť, ani mu vymeriavať trest. Policajt musí v každej situácii rešpektovať, aké sú jeho konkrétne povinnosti a obmedzenia vo vzťahu k zadržanej osobe. Postupuje tak, aby sa vyhol možnosti použiť donucovacie prostriedky a silu. Z tohto dôvodu rozvíja svoju oddanosť službe občanom a nestranné dodržiavanie zákonov, či už ide o osoby, ktoré zákony porušujú, alebo ich dodržiavajú.

9. Dary a prejavy láskavosti

Policajt ako reprezentant štátnej moci nesie veľkú zodpovednosť za svoje správanie, za zachovanie dobrého mena a integrity všetkých štátnych inštitúcií. Preto sa policajt musí vyvarovať toho, aby sa dostal do pozície, keď môže niekto predpokladať, že

poskytol neoprávnené úľavy. Mpreto musí byť silný v odmietaní darov a odmien, veľkých či malých, pretože v očiach verejnosti by to mohlo znamenať, že jeho úsudok pri vykonávaní povinnosti je ovplyvniteľný.

10. Prekladanie dôkazov

Policajti by sa mali všetci rovnako usilovať o dosiahnutie páchatel'a trestného činu alebo o ochranu nevinného. Policajt si musí byť istý v tom, čo môže použiť ako dôkaz a všetky dôkazy predkladá celistvo a bez zlého úmyslu. Ak bude konať tak, nebude sa riadiť žiadnymi sociálnymi, politickými, ani inými rozdielmi medzi zainteresovanými osobami, čím sa posilňuje tradícia spoľahlivosť a neporušiteľnosť slova policajt

Príloha č 2.

Prísaha ochrancu zákona prevzatá z etického kódexu Medzinárodnej asociácie policajných veriteľov (International Association of Chiefs of Police), Johnson a Copus (1981).

Mojou základnou povinnosťou ako zabezpečovateľa dodržiavania zákonov, je slúžiť ľuďstvu; brániť život a majetok, chrániť nevinných pred podvodom, slabých pred utláčaním a zavražďovaním, mierumilovných pred násilím a neporiadkom, a rešpektovať občianske práva všetkých ľudí, ich slobodu, rovnoprávnosť a rovnocennosť.

Môj súkromný život bude životom morálne nepoškvrneným a bude slúžiť ako príklad všetkým ostatným. Zachovávam si odvahu a rozvážnosť tvárou v tvár nebezpečenstvu či nepochopeniu, vybudujem si sebadôveru a budem mať neprestajne na pamäti blahobyt a istoty všetkých ľudí. Čestnosť v myšlienkach, v súkromných i v pracovnom živote bude príkladom dodržiavania zákonov a noriem môjho útvaru.

Ak uvidím alebo vypočujem informácie dôvernej povahy, alebo ak sa s nimi oboznámim v rámci svojej práce, budem ich držať v tajnosti , pokiaľ ich vyzradenie nebude nevyhnutnosťou pri plnení mojich povinností.

Nikdy nebudem konať pod vplyvom osobných pocitov, predsudkov, nenávisti, či pocitov priateľstva, čo by malo ovplyvniť moje rozhodovanie. Bojujúc nekompromisne proti kriminalite a nemilosrdne stíhajúc zločincov, budem dbať na dodržiavanie zákonov vždy zdvorilým spôsobom, bez prejavu strachu či uprednostňovania , bez zlého úmyslu či slabej vôle. Nikdy nepoužijem silu a donucovacie prostriedky neodôvodnene a nikdy neprijmem dary alebo odmeny.

Podstatu funkcie pokladám za symbol verejnej dôvery a prijímam ju ako prejav verejnej služby. Budem sa neustále snažiť o dosiahnutie týchto cieľov a ideálov a pred bohom sa obetujem svojej profesii- ochraňovanie občanov a dohliadnutie na dodržiavanie zákonov.